

Siyasal durum ve devrimci sınıf çizgisi

Kriz bölgeleriyle çevrili kriz ülkesi

“Bir krizler bölgesindeyiz. Bizi çevreleyen birden fazla bölge var, neredeyse sürekli kriz içinde bulunan. Bu bölgelerin tam merkezinde bulunan Türkiye de yıllardır çok yönlü bir kriz içerisinde. Hafiflemek bir yana günden güne ağırlaşan bir kriz bu. Şimdilerde krizin ekonomik alanı öne çıkmış durumda. Türkiye halen ekonomik ve mali bir krizin pençesinde kıvrılıyor.” (TKİP VI. Kongresi Kapanış Konuşması, Aralık 2018)

Dört yıl öncesine ait bu değerlendirme bugün de genel çizgileriyle tanımlamaktadır. Şu farkla ki, bölgesel planda olduğu kadar Türkiye'nin kendi bünyesinde de krizin şiddeti ve çok yönlü toplumsal sonuçları, bugün her bakımdan daha da ağırlaşmış durumdadır.

Türkiye'yi çevreleyen kriz bölgeleri denilirken düne kadar akla doğal olarak öncelikle Ortadoğu gelirdi. Bugünse Türkiye'yi kuzeyden/Karadeniz'den kuşatan bölge Ortadoğu'yu ikinci planda itmiş bulunmaktadır. Ukrayna krizi emperyalist dünyanın iç ilişkilerini ve güç dengelerini derinden sarsacak denli önemli bir gelişmedir. Bunun çok yönlü sonuçları tüm dünyayı olduğu gibi Türkiye'yi de doğrudan etkilemekte, dinci-faşist iktidara yeni manevra alanları açsa bile ülkeyi yeni sıkıntılarla yüz yüze bırakmaktadır.

Kuzeydoğuda Ermenistan-Azerbaycan ilişkileri üzerinden Kafkasya, batıda gitgide gerginleşen Türkiye-Yunanistan ilişkileri üzerinden Doğu Akdeniz ve Ege belirgin kriz bölgeleridir. Irak ve Suriye'den Libya'ya kriz bölgesi Ortadoğu'nun sözünü bile etmiyor.

Türk burjuvazisi Türkiye'yi çevreleyen tüm bu bölgelerdeki krizlerin şu veya bu ölçüde aktif tarafı durumundadır. Yayılmacı heveslerin beslediği bu olgu, görünürde dinci-faşist rejimin saldırgan dış politikasının bir ürünüdür. Oysa tüm kesimleriyle düzen muhalefetine bu politikaya genel planda onay verdiği, burjuvazinin hiçbir kesiminden buna karşı bir itirazın gelmediği açık bir olgudur. Bunun kısmen tek istisnası Suriye'dir. Suriye Kürtlerine yönelik düşmanca politika ve bunun ürünü askeri müdahaleler de aynı şekilde genel onay görmekte, yalnızca yarattığı ağır bir mülteci sorunu ile ordulaştırılmış cihatçı çetelerle girilen ilişkilere muhalefet edilmektedir.

Türkiye'nin kendi bünyesinde iktisadi temele dayalı çok yönlü toplumsal kriz ise yılların değişmez olgusudur. Değişen yalnızca krizin şiddeti ve ağırlaşan toplumsal sonuçlarıdır. Dört yılın ardından bugün kriz tüm cephelerde ve her bakımdan daha da ağırlaşmış biçimiyle sürmektedir. 2018 ile kıyaslandığında enflasyonun neredeyse on kat artmıştır. Aynı dönem içinde Türk Lirası yaklaşık yüzde dört yüz değer yitirmiştir. Ayyuka çıkmış mali iflas, kronikleşmiş bütçe

ve dış ticaret açıkları, ödendikçe artan borçlar, büyüyen işsizlik, çekilmez hale gelen hayat pahalılığı, katmerleşen yoksulluk vb., halen gitgide ağırlaşan krizin öteki göstergeleri ya da sonuçlarıdır.

Bunun böyle olacağı, çıkış yolu bulabilmek bir yana, krizin her alanda daha da şiddetleneceği öngörüsü de 2018'deki aynı değerlendirmenin bir parçasıydı: "... dinci-faşist iktidar, çözüm ve çıkış yeteneği bir yana, krizin etkilerini hafifletmekten bile acizdir. Toplumun önemli bir bölümü tarafından durumun sorumlusu olarak görülmekte, bu ise istikrarsız konumunu daha da zora sokmaktadır."

Bu son vurgu bizi düzen krizinin ikinci önemli düzlemine, uzun yıllardır süren ve yaklaşmakta olan 2023'te alacağı yön ve varacağı sonuçlar nihayet açıklığa kavuşacak olan rejim krizine bağlamaktadır.

Geçiş sürecinin sonuna doğru

"Türkiye halen belirsizliklerle dolu bir geçiş süreci içindedir. Son birkaç yılı belirleyen kararsız denge hali sürmektedir. Olayların nereye varacağını kestirmek bugün için kolay değildir. Bunu belirleyecek olan karmaşık bir dizi iç ve dış etken var. Birbirini besleyen ya da çelen ve çatışan bu etkenlerin sonuçta ortaya ne çıkaracağını zaman gösterecektir." (TKİP VI. Kongresi Bildirgesi)

Sözü edilen rejim krizidir ve aradan geçen dört yıla rağmen belirsizliğin nihayet ortadan kalktığını söylemek için hala da vakit erkendir. Aradan geçen yılların açıklığa kavuşturduğu gerçekler elbette var. Bunların başında dinci-faşist iktidarın ekonomiyi ve toplumu yönetmede gitgide daha aciz duruma düşmesi gelmektedir. Ekonomi iflas halindedir ve artık kontrol kaybedilmiştir. Yaşanan toplumsal faturası ağır bir sürüklenme halindedir. Durum günden güne daha da kötüleşmektedir. Bunun kaçınılmaz sonucu geniş kitlelerin büyüyen hoşnutsuzluğu

ve iktidarın seçmen desteğindeki sürekli erozyondur.

Bu aynı olgu dinci-faşist iktidarın toplumu yönetebilme yeteneğini de belirgin biçimde zaafa uğratmaktadır. İkona etme ve dolayısıyla rıza devşirme gücünü artık yitirmiş, çıplak zor, dolayısıyla her alanda gündelik baskı ve terör, toplumu kontrol altında tutmanın asıl mekanizması haline gelmiştir. Kural ve kaide tanımaz keyfi diktatörlük günümüz Türkiye'sinin gözler önündeki en temel gerçeğidir.

"... Elinde tuttuğu muazzam güce ve hala da sahip olduğu önemli kitle desteğine rağmen, bu güçler koalisyonu ve onun kurmaya çalıştığı yeni rejim, henüz oturmuşluktan ve dolayısıyla istikrardan yoksundur. Hassas ve kırılğan dengelere dayalıdır. Aradan geçen yıllara rağmen hala da esneme yeteneği gösterememesi bunun bir göstergesidir." (TKİP VI. Kongresi Bildirgesi)

Dört yılın ardından bugünse "esneme yeteneği" gösterebilmek bir yana, iktidarın artık bu alanda herhangi bir şansı kalmamıştır. Kontrolü yitirmemek için dizginleri sıkı sıkıya tutmak zorundadır. Nitekim halen yaptığı da budur.

Yirmi yılı dolduran AKP iktidarının en temel meşruiyet silahı düne kadar sahip olduğu seçmen desteği idi. Geline yerde bunu da önemli ölçüde yitirmiş durumdadır. Faşist partinin desteğine ve muhtemel seçim hilelerine rağmen yeni seçimi kazanmak şansı yoktur. Ama bu hiç de ona artık nihayet kendiliğinden yol görüldüğü anlamına da gelmemektedir. Zira o halen günden güne büyüyecek bir kitle hareketinin özel basıncıyla gönderilmeden gitmeyecek bir konuma ve dirence sahiptir.

Nitekim günümüzün en önemli tartışma konularından biridir bu. Birçok kimse AKP'nin iktidarda kalmak için dışarda savaş ve içerde çeşitli türden kanlı provokasyonlar zinciri dahil her yolu deneyeceğine inanmaktadır. Zamanında yapılacak bir seçim için bile zamanın gitgide daralıyor olması,

buna ilişkin kaygıları ve tartışmaları da büyütülmektedir. Taşınan kaygılar yersiz olmasa da bu tartışmalar bazı tuzaklarla örtülmüştür. Bizzat dinci-faşist iktidar bu tartışmaların umut kırıcı etkisinden yararlanmaya ve saflarını bu inançla sıkılaştırmaya çalışmaktadır. Düzen muhalefeti sözde provokasyonlara mahal vermemek adına bunu kitleleri seçim sandığı kurulana kadar hareketsizliğe mahkûm etmenin gerekçesi olarak kullanmaktadır. Reformist solun bir kesimiye açık ya da örtülü söylemlerle bunu düzen muhalefetine yedeğine yerleşmenin makul gerekçesi haline getirme eğilimi sergilemektedir.

Sorun tartışmalara konu kaygıların yersizliğinde değil fakat bunların teslimiyetçi ya da kuyrukçu politikalara dayanak yapılmasındadır. AKP çok özel koşullar bir araya gelmedikçe ya da çok ağır bir seçim hezimetini yaşamadıkça, iktidarı barışçı biçimde terk etmeyecektir. Herşeyden önce o iktidarının ikinci on yılından beri artık tam manasıyla bir devlet partisidir. Devlet tüm kurumları ve olanaklarıyla onun elinde, denetiminde ve tam hizmetindedir. Bu salt parlamenter “nöbet değişimi”yle terkedilecek, hele de yitirilecek bir konum değildir. İkinci olarak devlet partisi konumu ona muazzam boyutlarda zenginlikleri ele geçirme ya da kontrol etme olanağı sağlamıştır. Üçüncü olarak o, siyasal planda kurduğu mafyatik düzenle ve iktisadi-mali planda yarattığı eşi benzeri görülmemiş talan, soygun ve yolsuzluk düzeniyle, halen çok ağır suçların dolaysız faili durumundadır.

Bu üç temel etken bir arada dinci partinin neden iktidarı bırakmak istemediğinin ve istemeyeceğinin açıklamasını vermektedir. Tayyip Erdoğan’ın yakın zamanlarda çıkarlarını temsil ettiği güçleri “artık kaybedecek çok şeyimiz var” sözleriyle uyarması, bu korkuyla motive etmeye çalışması da işin aslında bu anlama gelmektedir. İktidarı kaybetmek yalnızca en keyfi bir biçimde kullanılan muazzam bir siyasal gücün değil, iktisadi-mali kaynaklar üzerindeki denetimi, yanı sıra yağma ve

talanla, yolsuzluk ve hırsızlıkla ele geçirilmiş muazzam zenginliklerin de hiç değilse kısmen kaybedilmesi riski demektir. Daha bir de bu kaybediş toplumsal muhalefetin bir halk hareketi gücüne erişebildiği koşullarda gerçekleşirse eğer, işlenmiş muazzam suçlarla ilgili bir ölçüde olsun hesap verir duruma düşmek riski var.

Düzen muhalefetine sefaleti

“Ağır toplumsal kriz koşullarında dinci-faşist iktidar kaçınılmaz olarak yıpranmaktadır. Meşruiyet sağlamakta önemli bir imkân olarak kullanageldiği seçmen desteği giderek erozyona uğratılmaktadır. Fakat patlak verecek güçlü bir halk hareketiyle yerinden edilmediği sürece, o bir iktidar gücü olarak kalmak kararlılığındadır. Bunun için iç savaş tehdidi de dahil her türlü gayri meşru yol ve yöntemi kullanmak niyetinde olduğunu şimdiden göstermiştir.” (TKİP VI. Kongresi Bildirgesi)

Dört yıl öncesine ait bu değerlendirme bugün çok daha günceldir. Biçimsel meşruiyeti tazelemek için bir yıldan az bir zaman var. Oysa iktidarın normal koşullarda bu alanda artık bir şansı yoktur. Bu şansı yaratmak için “normal”in dışına çıkmak zorundadır. Devleti tüm kurumlarıyla kontrol etmenin yanı sıra, elinin altındaki mafyatik çeteler, paramiliter yapılar, her çeşidiyle dinci-cihatçı gruplar, her türlü pislığe batmış örgütlü tarikatlar, ona bunu deneme olanağı ve cesareti vermektedir. Muhtemeldir ki 7 Haziran 2015’te bunu deneyip sonuç almış olması da onda bu eğilimi ve cesareti beslemektedir. Kuşkusuz bugün koşullar bir dizi açıdan farklıdır ve 7 Haziran’daki kirli oyun fazlasıyla deşifre olmuş durumdadır. Yine de bu kaybedecek çok şeyi olanların yeni kumarlar denemesine engel değildir.

Yukarda vurguladığımız gibi düzen muhalefeti bu türden provokasyonlara fırsat vermemek adına kitleleri seçim sandığı kurulana kadar tam bir edilgenliğe mahkûm etmeye çalışmaktadır. Öylesine ki halen parti mitinglerinden bile özenle

kaçınmaktadır. Oysa dünyada şu son on yılın birbirinden farklı ülkelerinin deneyimleri bile başka bir gerçeğe işaret etmektedir. Diktatörler gitmiyor halk hareketinin gücüyle gönderiliyor. Tunus, Mısır, Yemen, Sudan ve nihayet şu günlerde Sri Lanka örnekleri üzerinden gördüğümüz gibi. Ama tüm bu örnekler, kurulu düzenin hiç değilse bir süreliğine denetimi bir ölçüde yitirmesinin bir ürünü olmuşlardır. Bu bize düzen muhalefetinin kitlelerin eylemliliğinden, hele de bir halk hareketinden neden öcü gibi korktuğunun açıklamasını da vermektedir. Düzen muhalefetinin kendine biçtiği misyon, kurulu düzenin dengelerini bozacak hiçbir sarsıntıya mahal vermeden, bunun için de kitlelere hiçbir gerçek inisiyatif alanı açmadan, sermaye sınıfı adına “nöbeti” sarsıntısız bir geçişle devralmaktır.

Doğal olarak bu çizgi, Tayyip Erdoğan’sız bir AKP düzenini devralmak anlamına gelmektedir. Nitekim parçalı yapısıyla düzen muhalefetinin halen üzerinden anlaşabildiği sözde program da budur. Emekçilerin acil iktisadi-sosyal istemleri, bunları elde edebilmenin ve elde tutabilmenin bir olanağı olarak temel demokratik hak ve özgürlükler, saldırgan dış politikaya ilişkin sorunlar, elbette Kürt sorunu vb. yakıcı konuların hiçbir biçimde sözü edilmemektedir. Düzen muhalefeti bunlar üzerine demagojik vaatlerde bulunmaktan bile özenle kaçınmaktadır. Zira bunun bile kitleleri gayrete getirmesinden korkmaktadır. Hizmetine hazırlandığı egemen sınıf çevrelerini huzursuz etmemek elbette bunun bir öteki nedenidir.

“Güçlendirilmiş parlamenter sistem” halen düzen muhalefetinin biricik ortak vaadidir. Bu da, devlet düzeninin işleyişine ve burjuvazinin farklı kesim ya da kliklerinin bu işleyiş içinde kendine yer bulabilmesine ilişkin bir sorundur. Söz konusu olan AKP’nin çivisini çıkardığı devlet düzeninin bir parça olsun onarılması, bu onarım sınırlarında bir siyasal restorasyon, dolayısıyla çıkar ve rant kapısı olarak

kullanılan makamların paylaşılmasıdır.

Düzen muhalefetinin halen izlemekte olduğu çizgi, **TKİP VI. Kongresi**’nin dört yıl öncesine ait aşağıdaki değerlendirmesine ayrı bir anlam kazandırmaktadır:

“Düzen sınırlarını aşmayan şu veya bu gelişmenin etkisi altında ya da sonucu olarak Tayyip Erdoğan iktidarı biçimsel varlığını yitirse bile, uzun yıllar içinde yarattığı zemin esası yönünden kalacaktır. Düzenin uzun vadeli çıkarlarını zedeleyen aşırılıklarından bir ölçüde arındırılacak, sivililikleri belli sınırlarda törpülenecek, keyfiliğin ve kuralsızlığın bugünkü biçimi sınırlandırılacak, özellikle eğitim gibi kapitalist ekonomi ve devlet düzeni için özel bir önem taşıyan alanlardaki çöküntü düzenin asli ihtiyaçlarına göre onarılmaya çalışılacak, ama yaratılan toplumsal-kültürel ve siyasal zemin esası yönünden korunacaktır.”

“... Türkiye’nin kapitalist düzeni iktisadi-toplumsal ve siyasal bir güç olarak dinsel gericiliği dışlayarak işleri götürme olanağını artık yitirmiştir. Sorun dinsel gericiliği dışlamak değil fakat yalnızca dengelemek, yani belli sınırlar ve ölçüler içinde tutmaktır.”

Bu temel önemde gerçek üzerinde pek az durulmaktadır. Oysa sarsıntısız bir geçiş durumunda bu, AKP’nin elindeki en büyük kozlardan biridir. İktidara fiilen ortak olarak kalmak, böylece devlet bünyesindeki gücünü çözümlerden ve ayıklamalardan mümkün mertebe koruyabilmek, ilk fırsatta da dizginleri yeniden ele geçirmek onun pekâlâ deneyebileceği bir başka çıkış yolu olabilir. Bu türden bir ihtimali ya da hesabı tümenden boşa çıkarabilecek olan yalnızca kitlelerin aktif eylemli basıncı, yani bir halk hareketidir. Halk hareketi daha bugünden bürokraside çözüme yaratmanın, dinci-faşist koalisyonu çatlatmanın ve giderek AKP’nin dağılmasını sağlamanın biricik olanaklı yoludur. Bu olmadığı sürece AKP seçimi yitirse bile iktidar üzerindeki denetimini korur ve yamalı bohça düzen muhalefeti

gerçeği gözetildiğinde, çok geçmeden gerisin geri başa geçme olanağı bile bulabilir.

Devrimci sınıf çizgisi

“Krizin ağırlaştığı bugünkü koşullarda gündemde yeni bir seçim var. Devrimcilerin görevi dikkatleri seçim sandığına değil sınıf ve kitle eylemine, fabrikalara ve işletmelere, sokaklara ve alanlara odaklamaktır. Krizin gündeme getirdiği saldırı dalgasına karşı işçilerin ve emekçilerin direnişini örgütlemektir. Bu öteki herşeyin tabi kılınacağı ana eksen olmalıdır. Bu çerçevede gündeme gelebilecek her gerçek kitle eyleminin etki ve kazanımı, kitlelerin birliğine, eğitimine, örgütlenmesine ve mücadele azmine katkısı, seçim sandığından elde edileceği umulan her türlü başarıdan çok daha üstün, anlamlı ve kalıcı olacaktır. Bu gerçeği anlayıp anlamamak, devrimcilik ile reformizm arasındaki derin ayrım çizgisini ortaya koyar.” (TKİP VI. Kongresi Bildirgesi)

Bu değerlendirme de dört yıl öncesine aittir ama içerdiği uyarı solun bugünkü zaafli davranış çizgisine tam olarak oturmaktadır. O zaman gündemde olan birkaç ay sonra yapılacak olan yerel seçimlerdi. Bugünse yeni bir genel seçime normal koşullarda henüz bir yıl var. Ama reformist solun hemen tüm kesimleri şimdiden seçim hazırlıklarına, seçimde izlenecek politikaya, bu kapsamda ittifak görüşmelerine, aday belirleme toplantılarına, cumhurbaşkanlığı seçimlerinin birinci ve ikinci turuna ilişkin tutum açıklamalarına vb. odaklanmış durumdadırlar.

2023 yılının Türkiye için kritik bir yıl olacağı tartışmasızdır. Zira devleti ele geçirmiş ve topluma halen çok şey dayatmayı başarmış olsa da dinci-faşist koalisyon hala da kendi düzenini oturtabilmiş değildir. Seçim yoluyla ya da seçimleri boşa çıkarmanın bir yolunu bularak iktidarı elde tutmayı başarırsa eğer, kısa vadede toplumun üzerine yeni düzeyde bir karabasan gibi çökeceği de yeterince açıktır. Elbette bunun ağır ve ezici sonuçlarını herkesten çok işçi sınıfı

ve emekçiler ile toplumsal muhalefet ve ilerici-devrimci hareket yaşayacaktır. Bütün bunlar dinci-faşist iktidarın hesaplarını boşa çıkarmanın devrimci açıdan çok özel önemini açıklıkla ortaya koymaktadır.

Fakat bütün sorun, bunun devrimci konum üzerinden nasıl yapılacağı, ya da daha somut olarak, devrimci hareketin kendi bu alandaki misyonunu nasıl yerine getireceği sorunudur. Yukarıya aldığımız **TKİP VI. Kongresi** değerlendirmesi, bu açıdan tutulması gereken yola işaret etmektedir. Dikkatleri seçim sandığına yöneltmek, peşinen düzen muhalefetinin yedeğine düşmektir. Bu niyetlerle değil olayın mantığı ile ilgili kaçınılmaz bir sonuç olacaktır. Kaldı ki bunu niyet olarak da şimdiden açığa vuranlar var. Sol adına bazıları düzen muhalefetine seslenerek, “düzgün bir aday gösterin, bu işi ilk turda bitirelim” diyebilmektedirler. Daha temkinli davrananlarsa, ikinci turda elbette ki “sorumluluklarının gereğini” gözeteceklerinden dem vurabilmektedirler. Tüm bu yollar düzen muhalefetinin yedeğine düşmeye çıkmaktadır. Bunun bir parçası olarak da kurulu düzenin yürütme organına başkan seçme skandalına (utancına!) varır.

Devrimciler kendi rollerini kendi konumları üzerinden, kendi sınıfsal alanlarında, kendi yol ve yöntemleriyle, dolayısıyla kitlelerin bilincini, mücadelesini ve örgütlenmesini geliştirmeyi hedef alan bir çizgide oynamakla yükümlüdürler. İşçileri ve emekçileri kendi acil istemleri üzerinden fiili-meşru bir çizgide mücadeleye çekmek, bu mücadeleyi büyütme ve elbette dinci-faşist iktidara karşı bir halk hareketi boyutlarına ulaştırmaya çalışmaktır onların görevi. Güçlerinden ve olanaklarından bağımsız olarak bu böyle olmalıdır. Sorun hiçbir biçimde neyin ne denli başarılılabileceği değildir. Sorun devrimci konum üzerinden bağımsız devrimci bir çizgide hareket edebilmektir. İlkelere dayalı devrimci bir çizgi üzerinden mücadeleyi büyütebilmek, mücadele mevzilerini çoğaltabilmektir.

Darlık sorunu ve politik kitle çalışması

E. Doruk

Komünistler olarak, parti çalışmasında yaşanan ve uzun bir zamana dilimine yayılan “darlık” sorununu bugüne kadar bir dizi tartışmaya konu ettik. Parti kongreleri dahil, bir dizi platformun temel gündemi olan, parti yayınlarında çeşitli yönleriyle irdelenen darlık sorunu hala da önümüzde durmakta ve somut adımlarla aşılması beklemektedir.

Soruna yaklaşım

Siyasal ve örgütsel çalışmanın seyrini doğrudan etkileyen darlık ya da süreç içerisinde daralma sorunu, birbiriyle ilişki içerisinde ve birbirini belirleyerek ilerleyen çok yönlü gelişmelerin dolaysız bir sonucudur. Bu nedendir ki, meseleyi tek bir halkasından yakalayarak çözmeye çalışmak çoğu zaman sonuç üretmemektedir.

Siyasal çalışmanın giderek belli alanlara sıkışması, yeterli sayıda kadrodan yoksunluk, mevcut güçlerin sınırları, içerisinden geçilen siyasal süreç ve nesnel koşulların belirlediği sınırlar, çalışma tarzındaki tekdüzelik, kullanılan araç ve yöntemlerde kısırlaşma, maddi imkanların kısıtlılığı, ufkun ve yaratıcılığın körelmesi, yerleşik alışkanlıkların aşılabilmesi vb., tümü bir arada parti çalışmasında yaşanan darlık sorununun kapsamına girmektedir. Siyasal-örgütsel yaşamda her birini kendi içerisinde çözüme kavuşturmak ise olanaklı değildir. Zira diyalektik olarak birbiriyle ilişki içerisinde ortaya çıkan olgulardır söz konusu olan.

Öte yandan, yukarıda sıralanan sorunlar tek tek ele alındığında dahi, temel tutum ve yaklaşım bakımından partimizin açıklık sağlamadığı ya da politikasının olmadığı tek bir alan bulmak mümkün değildir. Tüm bu başlıklar gerek bütünlüğü üzerinden gerekse kendi içerisinde

bir dizi tartışmaya ve değerlendirmeye konu edilmiştir. Dahası, her bir parti kongresinde somut politikalara ve müdahale planlarına bağlanmıştır. O halde, nesnel koşulların zorlukları dışta tutulursa, parti çalışmasında yaşanan darlığın aşılması bağlamında partinin temel sorun alanı nedir? Sorunun kalıcı çözümü için yakalanması gereken temel halka hangisidir? Tüm somutluğu ve gerçek boyutu üzerinden yanıt vermemiz gereken bu iki soru önümüzde durmaktadır.

Darlık sorunu ve parti kadroları

Partimiz, mücadele sahnesine çıktığı günden bu yana sayısız kez sınanmış olan ideolojik-teorik bir üstünlüğe sahiptir. Bunun ürünü olan devrimci bir programız var. Aynı şekilde, tüm temel toplumsal-siyasal sorunlara karşı berrak bir bakış açısına sahibiz. Devrimci ideolojiyi örgütsel yaşam alanında somutlayan devrimci bir tüzüğümüz bulunuyor. Bunlar partiye dönük temelsiz övgüler değil kendi payımıza tartışmasız gerçeklerdir.

Tüm bu üstünlüklerine rağmen partimizin mevcut darlığı, bir başka ifadeyle partimiz şahsında ortaya çıkan ve uzun bir süredir aşılması bekleyen bu çelişkiye yol açan en temel etken nedir? Bu sorunun en özlü yanıtı, sadece niceliksel yetersizlik üzerinden değil, temelinde onu da aşmanın önünde bir engele dönen niteliksel yönüyle kadro gerçekliğimizdir. Başta temel kadrolarımız olmak üzere, toplam kadro birikimimizin parti çizgisi, birikimi ve düzeyi ile arasındaki belirgin mesafedir. Bu temel çelişki asgari oranda çözüme kavuşmadan parti çalışmasının şu ya da bu alanında yaşanan darlık sorununa gerçek ve kalıcı müdahalelerde bulunmak da mümkün olmayacaktır. Zira,

niteliksel zayıflık eşyanın doğası gereği gelişimin seyri üzerinde dolaysız sonuçlar yaratmaktadır. Şu veya bu alanda başarılı bir çalışma yürütmeniz, şu ya da bu soruna anda çözümler üretmeniz ya da belli koşullarda nicel olarak genişleseniz de, tüm bunlar nitelikli kadrolar ve dolayısıyla organlar şahsında güvencelenemediği sürece kalıcı olmaz.

Yukarıda, siyasal çalışmanın belli alanlara hapsolmesi, çalışma tarzındaki tekdüzelik, yerleşik alışkanlıkların aşılammaması, araç ve yöntemlerin kısırlaşması, ufkun ve yaratıcılığın körelmesi, maddi imkanların kısıtlılığı vb. üzerinden parti çalışmasında yaşanan darlık sorununun farklı boyutlarına işaret edilmişti. Bunlar tek tek irdelendiğinde dahi, her birinin parti çizgisi ile bütünleşmiş nitelikli kadrolar-organlar sorunu ile sıkı sıkıya bağlı olduğu rahatlıkla görülebilir. Buradan hareketle, Stalin'in "*doğru bir politika belirlendikten sonra, onu yaşama geçirecek olan kadrolardır*" tespitini, kadroların niteliği sorunu üzerinden ele almak fazlasıyla önem taşımaktadır. Zira, partinin tartışmasız teorik-ideolojik üstünlükleri, temel toplumsal-siyasal sorunlara dönük berrak bakış açısı ve gündelik çalışma üzerinden saptadığı politikalar, tüm bunları kendi pratiğinde ve çalışmasında cisimleştirebilen nitelikte kadrolarla ancak sonuç üretilebilir. Bir dizi başka sorun alanında olduğu gibi parti çalışmasında yaşanan darlık sorununun aşılması da buna bağlıdır.

Dolayısıyla, siyasal-örgütsel yaşamın canlılığı ve pratiği içerisinde, karşımıza çıkan çok yönlü sorun alanlarıyla bir arada kadrosal nitelik sorununa dönük somut müdahaleler gerçekleştirmek, kadroların ve organların niteliğini toplam parti düzeyine taşımak için sistematik bir çaba ortaya koymak günün en temel görevidir. Bu bağlamda, mevcut kadro gerçeğimiz üzerinden partimizin günün koşullarına uygun kadro politikaları belirlemesi, öte yandan her bir parti kadrosunun kendi gerçekliğine bu gözle bakıp ihtiyaç duyduğu niteliksel gelişim sorununu somutlayabilmesi büyük önem taşımaktadır. Devrimci bir kadro açısından gelişim teorik, politik, örgütsel, pratik ve kültürel boyutları olan çok yönlü bir süreçtir ve hepsi bir arada süreklilik arz ettiği oranda

niteliksel sonuçlar yaratır. İçinde bulunduğumuz dönemde parti çalışmasında yaşanan darlığın ilk kırılması gereken halkası, kadrolarımızın gelişim sürecinde yaşadığı kısırlığı-darlığı ve tek yanlılığı kırmak olmalıdır. Kadrolarımızın niteliksel olarak ve sıçramalı gelişimleri bununla mümkün olacaktır ve bu diğer bir dizi alanda yaşanan darlığı parçalayıp atmanın da güvencesi anlamına gelmektedir.

Darlık sorunu ve politik kitle çalışması

Siyasal yaşamda önümüze çıkan her gerçek sorunun kökleri ve kalıcı çözümleri gerçek yaşamın içerisinde saklıdır. Dolayısıyla gerçek yaşamın içerisinde girmeden, sorunlara dosdoğru dokunmadan mevcudu kavrayamaz, aşamaz ya da değiştirmeyiz.

Peki partimiz adına "gerçek yaşam" alanı neresidir? Tek cümle ile, sınıf ve emekçi kitleler... Komünistler daha en başından parti sorununu sosyalizm ile sınıf hareketinin birliği üzerinden tanımlamışlardır. Bu, komünistler şahsında nitel olarak somutlanan partinin kendi toplumsal tabanı ile bütünleşmesi anlamına gelir. Elbette bu inişli çıkışlı bir süreç işidir, fakat yıllar içerisinde partiyi kendi toplumsal tabanına asgari oranda oturtmamak, bugün önümüzde duran darlık sorununun en belirgin görünümüdür. Günümüz koşullarında işçi sınıfının, emekçi kesimlerin, gençlik dinamiklerinin mücadelecileri unsurları ile buluşmadan, bu unsurlara dayalı örgütsel zeminler oluşturmadan darlığı bir yerinden kırmak bir yana, mevcut olanakları koruyup güvencelemek de mümkün olmayacaktır.

Sınıf ve emekçi kitlelerin öne çıkan mücadele dinamikleri ile buluşmak ise başarılı bir politik kitle çalışması ile mümkün olabilir. Mevcut darlığa, imkanların kısıtlılığına ve nesnel koşulların zorluğuna rağmen, iradi, hedefli ve yaratıcı bir çalışmayla mücadele dinamikleri ile bağ kurulabilir. Bir kısmı parti saflarına ve çeperine kazanılabilir. Unutulmamalıdır ki, devrim mücadelesinin ihtiyaç duyduğu hemen her şey emekçi kitleler içerisinde fazlasıyla bulunmaktadır. Partinin ve devrim davasının ihtiyaç duyduğu devrimci kadro adayları,

maddi imkanlar, mekanlar ve araçlar kitleler içerisinde ve bunlara ulaşmak inisiyatifli, hedefli, yaratıcı ve başarılı bir kitle çalışması ile mümkün olabilir. Örneğin, bazı alanlarda yaşanan maddi sıkıntılar zaman zaman kimi kadro ya da kadro adaylarının işe girmesi ile çözülmeye çalışılmaktadır. Bu, bariz bir amatörlüğün yanı sıra geçici olmaya mahkum bir çözümdür. Oysa, kitlelerin desteğini arkasına almayı başaran bir parti örgütü maddi imkanlar yaratmakta zorlanmaz.

Devrimci politika, devrimci özne tarafından kendi gücünün ötesinde bir kuvveti devrim davasının çıkarları doğrultusunda harekete geçirmek için uygulanır. Dolayısıyla politika buna uygun belirlenmeli, araçları ona göre seçilmeli ve hayata geçirilmelidir. Partimizin yaşam alanı emekçi kitlelerin içerisi ise, parti politikaları da içeriğiyle, diliyle, araç ve yöntemleriyle dolaysız olarak bu alana dokunmalı ve tam da orada hayat bulmalıdır.

Politika aynı zamanda eldeki güçlerin, olanakların ve araçların da en doğru şekilde ve hedefe yönelik seferber etme sanatıdır. Hangi alanda ve konuda olursa olsun, politika sanatında enstrümanlar ustalıklı ve uyum içerisinde kullanıldığı oranda ortaya bir sonuç çıkar. Bu bağlamda, bir kez daha çalışma tarzı sorunlarına yüzümüzü dönmemiz, politik kitle çalışmamızın içeriğini, niteliğini, dilini, araç ve yöntemlerini

eleştirel bir gözle sorgulamamız ve somut sonuçlar çıkarmamız ertelenemez bir görevdir.

İşçi sınıfı ve emekçiler içerisinde sürdürülen politik kitle faaliyeti hem yeni güç ve kadrolar kazanmanın hem de mevcut kadroların devrimci dönüşümünün en dolaysız ve somut alanıdır. Bu alan, özellikle küçük-burjuva kökenli kadroların devrimci dönüşümünde belirleyici önemdedir. Zira politik kitle çalışması, muhtevası doğru kurulduğunda çok yönlü bir içeriğe kavuşur. Ajitasyon-propaganda faaliyetinden eylem ve etkinliğe, denetim dışı hareket etmekten sınıf ve emekçilerle gündelik temasa kadar, bir dizi boyutu olan kitle çalışması tam da bu nedenle eğitici ve dönüştürücüdür. Dahası bu alan hem parti politikalarının hem de parti kadrolarının nesnel ölçütler üzerinden sınırlanmış ve bugün için temsiliyet sınırlarında da olsa sınıfların karşı karşıya geldiği en dolaysız alandır.

Partimiz ve kadrolarımız, önümüzdeki dönemde politik faaliyetini bu kapsamı üzerinden ele alıp çalışmasını buna göre şekillendirebilir, sadece darlığı kırmakla kalmayacak, hem mevcut kadroların dönüşüm süreçlerini hızlandıracak hem de bu çaba içerisinde yeni güç ve kadrolara kavuşmanın imkanlarını yaratacaktır. Mevcudun devamı ise döne döne darlık sorununu önümüze çıkaracaktır. Einstein'ın deyişiyle, hep aynı yöntemi kullanarak farklı sonuçlar elde etmeyi beklememek gerekir.

Partinin “bin göz”ünden...

(Baştarafı s.20'de)

Ancak bu silah zaman zaman doğru kullanılamamakta, “eleştiri” kısmı hayata geçirilirken, “özeleştir” kısmının üzerinden atlanabilmektedir. Oysa, yıkıcı bir tarzda değil fakat yapıcı bir tarzda gerçekleştirilen eleştiriler, gerekli durumlarda özeleştir ile birleşebildiğinde, pek çok sorun kolayca çözülmektedir.

Parti tüzüğüne dayalı işleyiş ve iç yaşamı hayata geçirmek için çaba harcamak partide hatalı-zaafı yanları en aza indirecek, eksikliklerimizin hızla aşılmasına yardımcı

olacaktır.

Bu noktada parti tüzüğünün önemle altı çizilmesi gereken maddelerinden bir tanesi de şu maddedir: “Partide yukardan aşağıya ve aşağıdan yukarıya sürekli bir karşılıklı denetim tüm parti örgütlerinin ortak görevidir.” (TKİP Parti Tüzüğü, “Parti yaşamı, işleyiş ve iç demokrasi” alt başlığı, 11-e maddesi)

Partinin “bin gözünden biri” olarak her bir parti militanına bu konuda önemli bir sorumluluk düşmektedir.

Bir partili / İstanbul

Kavranması gereken halka

D. Taylan

Emperyalist-kapitalist sistemin aşamadığı ekonomik kriz pandemi koşulları ile birlikte iyice çığırından çıkmış oldu. Daha pandeminin ilk döneminde Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ) tarafından 1929 buhranından daha derin bir kırılma beklentisinin dile getirildiği bu durumu emperyalist-kapitalizm yoğun para basarak, böylece dolaşım döngüsünü ayakta tutarak geçiştirmeye çalıştı. Öyle ki dünya çapında son iki yılda karşılığı olmadan basılan para miktarının 30 trilyon doları bulduğu ifade ediliyor. Bunun yarattığı yıkımı ise, dünyanın dört bir yanında işçi ve emekçiler tırmanan enflasyon oranları ile birlikte hayat pahalılığı ve yaşam koşullarının ağırlaşması biçiminde ödüyorlar.

Gelinen aşamada sistemin merkez ülkelerinde bu tablo faiz artırımını ile ve karşılığı olmayan paraların üçüncü dünya ülkelerine aktararak “ulusal” altın rezervlerinin güçlendirilmesi yolu ile dizginlenmeye çalışılıyor. Yani, “sınırları aşan”, dördüncü endüstri devrimini müjdeleyen emperyalist kapitalizm, varlığını ulus devlet sayesinde güvence altında tutan tekelci kapitalizmi daha da güçlendirmekten başka bir şey yapmıyor. Dünyanın dört bir yanında pandemi ile birlikte servet-sefalet uçurumu açısından yansıyan tablo bu gerçeği yalın bir şekilde ortaya koyuyor.

Bu tabloda, AKP'nin kapitalist sistemin temel işleyiş mekanizmalarını bile hiçe sayan bir süreci örgütlemesi nedeniyle, dünya çapındaki çok boyutlu kriz sürecinin en ağır faturasını Türkiyeli işçi ve emekçiler ödemek zorunda kalıyorlar.

Tablonun tersine çevrilebilmesi ise ancak sınıfsal bir karşı koyuşun örgütlenebilmesi, işçi sınıfının genel grevi eksen alan bir mücadele hattı ile burjuvazinin ve sermaye devletinin karşısına çıkabilmesi ile, yani birleşik, kitlesel, siyasal ve militan bir sınıf hareketinin inşa edilebilmesi ile mümkün.

Ne var ki Türkiye işçi hareketinin yüz yılı

aşkın toplam birikiminin bu açıdan oldukça sınırlı olduğu bir gerçektir. ‘50’li yıllarla birlikte başlayan hızlı kapitalistleşme sürecinden itibaren ele aldığımızda bile, oldukça önemli direniş deneyimleri olsa da, bunların hemen tamamı mevzi direnişlerdir. Bu genel eğilimin dışında en belirgin örnek ise hiç kuşkusuz, 50 yılı aşkındır aşılamayan bir eşik olarak, Türkiye işçi sınıfının bugüne kadarki en önemli eylemi olan 15-16 Haziran Büyük İşçi Direnişi’dir. Birleşik işçi hareketinin önemli deneyimleri olarak, 15-16 Haziran Direnişi’nin yanına 1989 Bahar Eylemleri ile 2015 Metal Fırtınası’nı dahil etmek mümkün. Politik birer genel grev denemesi olarak ise ‘70’lerde yükselen işçi hareketinin önemli uğrak noktalarından olan faşizme ihtar eylemlerini ve DGM boykotlarını düşünebiliriz.

Bugün bu tarihsel deneyimlerden öğrenmek, oralardan gerekli dersleri çıkarabilmek özel bir önem taşıyor. Çünkü mevcut hali ile Türkiye işçi sınıfının mevzi direnişler üzerinden yaşanan sorunlara bir yanıt üretebilmesi mümkün değil.

Bu değerlendirme elbette mevzi direnişlerin önemini yadsımıyor. Ancak bu direnişleri birleşik bir işçi hareketinin kaldıraç noktaları olarak değerlendiremediğimiz bir durumda, sınıf hareketinde köklü bir dönüşüm yaşanmayacağı da açık. Oysa kapitalist sistemin yaşandığı tıkanma, bizi vakit kaybetmeden bu köklü dönüşümü yaratma sorumluluğu ile karşı karşıya bırakmış durumda. Krizin yalnızca ekonomik faturası değil, yarattığı moral ve manevi dejenerasyon süreci de, bu açıdan vakit kaybetmeye tahammülümüz olmadığını gösteriyor.

Özellikle 15-16 Haziran, Bahar Eylemleri ve Metal Fırtına üzerinden düşündüğümüzde, bu üç önemli eylemden gerekli dersleri çıkarabilmek ise, içinde boy verdikleri koşulları, dinamiklerini ve yol açtığı sonuçları doğru kavrayabilmek ile mümkün.

15-16 Haziran Direnişi, işçi sınıfının hızlı kapitalistleşmenin yıkıcı sonuçlarına karşı, 1960'ların başında Saraçhane Mitingi ile başlayan tepki ve mücadelesinin zirve noktasıdır. Bu hızlı kapitalistleşme süreci, kendisini temelde ithal ikameci bir sanayileşme politikası üzerinden ifade ediyordu. Normal koşullarda ithal ikameci politikanın işçi sınıfı payına daha elverişli koşulları yaratması beklenir. İşçilerinin üretici olduğu kadar tüketici de olduğunun bilincinde olan burjuvazi, bunu gözeterek belli ekonomik tavizler vermek yoluna gidebilir. Ancak burjuvalaşmaya çalışan Türkiye'nin türedi kapitalistlerinin ilkel birikimi en sert biçimi ile hayata geçirmeye yönelmesi, bu dönemde Türkiye işçi sınıfının da ciddi bir karşı refleks örgütlenmesi sonucunu doğurmuştur.

Düşük ücret ve yoğun sömürü politikası bu dönemde yoğun bir sınıf çatışmasını beraberinde getirmiş, bu çatışmanın yarattığı örgütsel mevzinin (DİSK) saldırıya uğraması ise burjuvazinin yüreğine korku salan o görkemli direnişe yol açmıştır. İşçi sınıfının proleterleşme sürecinin henüz ilk evrelerinde olmasına karşın ortaya koyduğu bu direniş iradesi oldukça önemlidir ve büyük oranda direnişin birleşik karakterinin yol açtığı bir sonuçtur.

Sendikal önderliğin direniş sırasındaki pasifist ve bir aşamadan sonra ihanetçi tutumuna karşın eyleme geçen sınıf bölüklerinin içinde dönemin TİP'i içinde kendisini ifade eden belli oranda bir politikleşmiş işçi kitlesinden bahsedebiliriz. Eylemin başlangıcından kırılma noktalarına ve sendikal ihanete rağmen direniş işyerlerinde sürdürme çabasına kadar yaşadığı evrelere, bu politik öncü müdahalelerin önemi ve ancak yetersizliği üzerinden yaklaşmak faydalı olacaktır.

1989 Bahar Eylemleri açısından ise söz konusu olan, artık ithal ikameci sanayileşme politikasının geride bırakıldığı, neo-liberal dünya düzenine uyum sağlamaya çalışan ihracata dayalı bir ekonomi politikasının yürürlükte olduğu bir dönemdir. 24 Ocak Kararları ile işaret verilen ve 12 Eylül faşizmi ile uygulamaya sokulan bu yeni ekonomik politikanın işçi sınıfı açısından karşılığı 12

Eylül öncesinde yürüttüğü mücadeleler ile elde ettiği tüm kazanımların gasp edilmesidir. Özelleştirmeler ve yoğunlaşan sömürüye eşlik eden hak gaspları, yaşanan eylemli sürecin temel hareket noktasıdır.

Eyleme geçen sınıf kitleleri içinde, örgütlülükleri dağıtılmış olsa da '70'li yılların sınıf mücadeleleri içinde yetişmiş bir politikleşmiş işçi kesimi vardır. Bu kesimin başardığı en anlamlı iş, sendikal ve politik örgütlenme mevzilerinin yokluğu koşullarında işyerlerinde taban inisiyatifine dayanan örgütlenmeler yaratmalarıdır. Bu başarı, eylemler sırasında alt kademe sendikacılar üzerinden sendika şubeler platformları vb. adımların atılmasını sağlamıştır. Yaşanan neo-liberal dönüşüm sürecinde devletin önemli bir aktör olarak sahnede olması karşısında bu politikleşmiş işçi kesiminin önemli bir başarısı da devletin bu uğursuz rolüne bilinçli bir tutumla karşı çıkmasıdır. Bu eylemli sürecin Körfez Savaşı ile kesintiye uğraması ise bir zaaf alanı olarak değerlendirilebilir.

2015 Metal Fırtınası ise kendisini önceleyen bu iki eylemli sürece göre büyük oranda farklılıklar taşımaktadır.

Birincisi, Türkiye kapitalizmi '90'lı yıllarla birlikte hızlandırdığı neo-liberal dönüşüm sürecini büyük oranda tamamlamış, dünya kapitalizmi ile bütünleşmesinde ve buna paralel olarak burjuvazinin sınıf kimliğinin inşasında gelişkin bir aşamaya ulaşmış durumdadır.

Metal Fırtınası'nda harekete geçirci bir temel dinamik olarak, sınıfın ihanetçi sendikal çeteler yolu ile denetim altında tutulması olgusu, sınıfın genel bir sorunu olmanın ötesinde bu alanda özel bir politikanın ürünüdür. Öte yandan sömürünün maskelenmesi, kapitalizmi kendisinden önceki ekonomik sistemlerden ayıran temel özelliklerden biridir. Ve Metal Fırtınası ile harekete geçen işçi bölüklerinde tepkinin daha yoğun olarak kapitalistlere değil de aيداتlar yolu ile elini doğrudan cebine atan sendikal ihanet şebekelerine yönelmesinin böyle de bir mantığı vardır.

Dahası, Metal Fırtınası'nda harekete geçen işçi bölükleri, 15-16 Haziran'da (1970) yeni işçileşen sınıf bölüklerinden ya da 1989 Bahar

Eylemleri'nde geçmişin birikimini taşıyan politik işçi bölüklerinden tamamen farklıdır. Artık tartışmasız bir sınıf bilincine sahip olan Türkiye burjuvazisi bu alanda işçilerin daha en baştan, endüstri meslek liselerinde resmi ideoloji ile eğitilmesini özel bir yönelim olarak hayata geçirmiştir.

Buna rağmen Türkiye kapitalizminin bel kemiğini oluşturan işletmelerde haftalara yayılan bir fiili grev örgütlenebilmişse, hiç kuşkusuz buradaki en önemli faktör politik müdahalenin belirleyici gücüdür. Ve Metal Fırtınası'nın Türkiye işçi hareketi açısından taşıdığı özel önem, halen yeterince anlaşılmasa da, tam da buradadır. İşçi sınıfının bin bir yasal cendere ile kuşatılmış en etkili silahı, en yaygın ve en uzun süreli biçimde ve fiili olarak hayata geçirilebilmiştir. Kendisini şekillendiren tüm olumsuz koşullara rağmen, bu eylem kapasitesi Metal Fırtınası'nın Türkiye işçi sınıfının geleceğine bıraktığı en önemli mirastır.

Diğer yandan, hareketin öncü işçilerini de kesecek şekilde ciddi bir siyasal bilinç geriliği taşımaya karşın, doğrudan eylemin içinde Fabrikalar Arası Kurul (FAK) gibi önemli bir

mezvi de yaratılabilmıştır. Sermaye devletinin Metal Fırtınası karşısında estirdiği hukuk teröründe, Fabrikalar Arası Kurul'u terör örgütü olarak tanımlaması bu yanıyla boş bir hezeyan değildir.

Bahar Eylemleri'nin ardından büyük oranda geride kalan sınıfın bağımsız inisiyatifini örgütleyen bu mekanizmalar, birleşik bir sınıf hareketinin de en önemli mayasıdır. Birçok faktöre bağlı olarak oldukça kısa bir süre varlığını sürdürebilmiş olsa da FAK, Metal Fırtınası'nın önümüzdeki dönem işçi hareketine bıraktığı en önemli miraslardan biridir.

Tüm bu eylem süreçlerinden ortak bir ders çıkarmak gerektiğinde, bir kez daha bakılması gereken yer, politik önderliğin tayin edici rolü ile birlikte bu önderliğin harekete geçen işçi bölüklerinde sınıf bilincini ne ölçüde geliştirebildiğidir. Sınıf hareketine birleşik, kitlesel, militan ve siyasal bir sınıf hareketi yaratma perspektifi ile gerçekleştirilecek politik müdahale kadar, o güne kadar hareketin ileri-öncü öğelerinin tutarlı bir devrimci sınıf çizgisine kazanılması, bugünün en acil ihtiyacı ve günün kavranması gereken halkasıdır.

Devrimci örgüt ve sınıfla devrimci...

(Baştarafı s.16'da)

süreci üzerine" başlıklı sunuş konuşmasında, kavranması gereken halkaya vurgulu biçimde şöyle işaret ediyor:

"Devrimci bir sınıf partisinin gücünün ve istikrarının maddi temeli sınıf hareketidir, bu eksene dayanmayı başarabilmektir. Bu eksene kavuşamadığınız, bu sağlam sınıfsal zemine dayanmayı başaramadığınız sürece, politik ve örgütsel bakımından sağlam ve istikrarlı bir parti olmayı da başaramazsınız. Devrimci moral değerlerin ve kültürün parti yaşamında yerleşip kök salmasında zorlanır durursunuz. Nitekim bunu biz kendi politik-örgütsel yaşamımız üzerinden tüm açıklığı ile görebiliyoruz. Çözemediğimiz bir sürü örgütsel sorunun, kadrolarda üstesinden bir türlü gelemediğimiz bir dizi temel zaafın gerisinde, ilk adımda değil belki ama son tahlilde, kesin olarak bu var. İlk adımda değil diyorum, çünkü biz bilinçli

marksistleriz ve bu alandaki yetersizliğimizi her şeye rağmen bilinçle, bundan kaynaklanan bir irade çabayla dengelemeye çalışıyoruz. Ama bilinçle dengelemeye çalışmanın da belli sınırları vardır, bunu da unutmamalıyız ve kalıcı çözüme, yani sınıf hareketiyle devrimci örgütlü birliği gerçekleştirmeye, partimizi gerçek bir sınıf partisi düzeyine çıkarmaya kilitlenmeliyiz."

"Eğer sağlam bir ideolojik temel, açık bir politik çizgi ve giderek kök salan bir değerler sisteminiz varsa, fiziki darbeler ve dağımlık geçici fakat hareket kalıcı olur. Bundan hiçbir biçimde kuşku duymayınız. Bunu bize Bolşevizm'in devrim öncesi tarihi tüm açıklığı ile göstermektedir. Parti defalarca fiziki tasfiye noktasına gelmiş, ama her defasında daha sağlam biçimde ayakları üzerine doğrulmuş ve yolunu yürümüştür."

Sınıf hareketinin dünü, bugünü ve imkanları / 2

A. Murat

Türkiye işçi sınıfı hareketinin içinde bulunduğu derin sorunlar sarmalı doğru anlaşılmadan onu mevcut durumundan çıkarmak da başarılabilir. Bugün gelişme emareleri gösteren işçi hareketinin yarımına yeterli bir biçimde hazırlanamaz. Önündeki handikaplar ve bunların nedenleri konusunda açıklığa sahip olunmadan, bu arayış ve mücadelelere kendi içinde müdahale edilmeye çalışılarak hareket yeni bir düzeye taşınmaz.

Elbette şu veya bu toplumsal-siyasal gelişme üzerinden işçi hareketimiz mevcut geri mücadele düzeyinden hızla çıkabilir, eylem kapasitesinde bir sıçrama gerçekleştirebilir, hatta bu gelişmelerin yol açtığı mücadelelerin sonucu olarak bilinç ve örgütlülük düzeyi bugünkü ile karşılaştırılmayacak ölçüde gelişebilir. Ülkenin ve dünyanın içinde bulunduğu çok yönlü krizler ve bunların sonuçları üzerinden bakıldığında, bu elbette mümkündür. Ancak harekete bugünkü somutluğu üzerinden bakıldığında, hem bunların “kendiliğinden” gerçekleşmesi hem de gerçekleştiği durumda dahi sınıf hareketinin uzun yılların ürünü olan “yapısal” sorunlarının hızla çözülmesi kolay gözükmemektedir.

30 yıldır aşılamayan cendere

Bugün işçi hareketimizin içinde bulunduğu çok yönlü sorunlar “kendiliğinden gelişmeler”le aşılamayacak denli kapsamlıdır. Eğer 1991 yılını esas alırsak, gerileme 30 yılı aşkın bir süredir devam etmektedir. Bu gerileme dönemi sermaye sınıfı ve siyasal iktidarlar tarafından gayet iyi kullanılmıştır. Sınıf hareketinin iç gelişme dinamiklerini felç etmek için bilinçli politikalar hayata geçirilmiş, başta

dinsel gericilik ve şovenizm olmak üzere sınıf kitlelerinin bilincini dumura uğratan her türden gerici ideolojinin sınıf içinde yaygınlık ve etki kazanması konusunda önemli bir başarı elde edilmiştir. Mücadele düzeyindeki geriliğin yol açtığı çürütücü etki bunu ayrıca kolaylaştırmıştır. İşçi sınıfının en önemli mücadele araçlarından biri olan sendikalar tümüyle etkisizleştirilmiş, neredeyse işçi örgütü olmaktan çıkarılarak işçiler üzerinde bir denetim ve baskı mekanizmasına çevrilmiştir. Devrimci siyasal yapı ve örgütlenmeler ya tasfiye edilmiş ya da düzen içi bir konumlanmaya doğru zorlanmış, bunda da önemli sonuçlar elde edilmiştir. “İktidarın biçimi ve paylaşımı” üzerinden gerçekleşen iç iktidar kavgaları, işçi ve emekçiler başta olmak üzere toplumun geniş kesimlerindeki dikey çatışma ve kutuplaşmaların derinleşmesine yol açmış, bunlar özellikle son 20 yılda temel sınıfsal ilişki ve çatışmalarını önüne geçecek, yer yer onu engelleyecek derecede keskinleşmiştir. Her ne kadar tüm dünyada kapitalist sistemin çözümsüzlükleri hiç olmadığı kadar sorgulanır hale gelmiş olsa da, bunun alternatifi olarak sosyalizm düşüncesinin ve devrimci sınıf mücadelesi anlayışının güç kazandığını söylemek zordur.

Tüm bunlar ve siyasal nitelik arz eden bir dizi başka sorun sınıf hareketinin ileriye çıkmasının, bilinç ve örgütlülük düzeyinin gelişmesinin önündeki önemli faktörlerdir. Fakat gerileme, bu tek tek faktörlerden öte her birinin diğeri ile bağlantısı içinde bir bütünlük arz ettiği, toplam bir zeminden kaynaklanmaktadır. Ve bu toplam zeminde halen etkileri süren “ideolojik ve örgütsel kırılma” önemli bir yer tutmaktadır.

Aşılması gereken birincil eşik: İdeolojik ve örgütsel kırılma

Bir ülkede işçi hareketi değişik nedenlerden kaynaklı olarak durgunluğa sürüklenebilir ya da geri çekilebilir. Bu nedenlerin neler olduğu ile bağı içerisinde bu dönemler uzun zaman dilimlerini de kapsayabilir.

Örneğin Avrupa işçi sınıfı İkinci Dünya Savaşı'nı izleyen uzun bir dönem boyunca gelişkin sosyal haklar ve yükselen ücretlerin etkisiyle büyük ölçüde hareketsiz kalmıştır. Sovyet Birliği'nin basıncıyla oluşan ve "refah dönemi" olarak adlandırılan bu dönem, '70'lerin başına ulaşıldığında yaşanan iktisadi kriz ve uluslararası gelişmeler sonucu sona ermiş, işçi hareketi içine girdiği büyük gelişimi sürdürmeyi başaramamıştır. Bazı kısmi hakların korunması karşılığında hareket geri çekilmiştir. 1980'lere varıldığında şiddetlenen yeni neo-liberal saldırılar önemli direniş ve karşı mücadelelere yol açsa da, hareket yeniden bütünlüklü bir gelişim süreci içine girememiştir. Mevcut hakların gaspı ve buna karşı mücadele belli gelgitler içinde Avrupa işçi sınıfı için halen sürmektedir.

Ya da yükselen işçi hareketi sermaye düzeni ve siyasal iktidarlar tarafından şiddet yoluyla ezilebilir. Avrupa'nın bir kısmında, Latin Amerika'da, bazı Asya ülkelerinde ve 12 Eylül darbesiyle ülkemizde yaşananlar buna örnektir. Bu örneklerde ortak olan, sınıf hareketinin yeniden toparlanması ile örgütlerinin yeniden güçlenmesi arasında çok doğrudan bir bağ bulunduğu. Genel bir kural olarak, bu tür baskı ve darbe süreçleri sadece yükselen hareketi fiziki olarak ezmemiş, aynı zamanda o zamana kadarki birikimini tasfiye etmeye yönelmiştir. Fiziki saldırıya her zaman ideolojik kuşatma ve sosyal planda dejenere edip çürütme politikaları eşlik etmiştir. Fakat bunlar ne kadar güçlü yapılırsa yapılsın, özellikle nesnel dinamiklerin güçlendiği dönemlerde işçi hareketlerinin kendini belli mücadeleler üzerinden ortaya koymasının önüne geçilememiş, ancak bu mücadelelerin bilinç ve örgütlenme düzeyinde bir sıçramaya dönüşmesinin önüne ciddi setler çekilmesinde

bu politikalar özel bir rol oynamıştır.

Bir diğer önemli faktör ise, yukarıda sayılan nedenlerin de etkisiyle sınıf hareketinin ideolojik ve örgütsel bir bunalıma sürüklenmesidir. Bu tür bir bunalım sınıf hareketinin biriktirerek ilerlemesini, mücadele içinde eğitilmesini, süreklilik ve bütünlük kazanmasını engeller. Ortaya çıkan mücadele örnekleri kendi içinde kararlı da olsa sonrasına çok şey bırakmadan geri çekilmekten kurtulamaz. Hedefsizlik, dağınıklık, parçalılık ve tekillik karakteristik özellikleridir. Dünyada ve ülkemizde esasta yaşanan budur. Uzun bir dönemdir var olan yükseliş emarelerine rağmen beklenenin bir türlü gerçekleşmemesi ile yaşanan bu kırılma arasında doğrudan bir bağ vardır.

Örgütlenmeye ve mücadeleye güvensizlik, özgücüne inançsızlık!

İdeolojik ve örgütsel kırılma durumunun sınıf kitlelerine yansımaları, örgütlenme ve mücadeleye karşı güvensizlik olmaktadır. Elbette bu durumda sermaye sınıfının özel politikalarının, ülkemizde ve dünyada yaşanan siyasal ve toplumsal süreçlerin özel bir rolü olmuştur. Mücadeleye ve mücadele örgütlerine güvensizlik, bununla bağlantılı olarak kendi özgücüne inançsızlık sınıf hareketinin bugünkü en temel sorunudur. Bu inançsızlık ve güvensizlik gelinen yerde sınıfın geniş kesimlerini kesen bir ideolojik algılayıştır ve ancak mücadele içinde, onun öğreticiliği ve değiştiriciliği ile aşılabılır. Zaten içine sıkışılan cendere ve kısır döngü burada ortaya çıkmaktadır. Sınıf mücadelesi düşüncesine ve kendi gücüne güvensizlik, geniş işçi kitlelerini ileri atılmaktan alıkoymakta, bunun yol açtığı geri eylem düzeyi, ortaya çıkan mücadele dinamiklerinin bu ideolojik ve örgütsel kırılmayı aşacak bir kapsam ve kuvvete ulaşmasını, bu mücadeleler içinde sınıf hareketinin kendini eğitip ileriye sıçramasını engellemektedir.

Öncü müdahale ve mücadele ihtiyacı

Bu tablo harekete yapılacak öncü

müdahaleyi çok daha kritik bir hale getirmekte ve kapsamını genişletmektedir. Ancak bir başka önemli sorun şudur: Hareketin yaşadığı ideolojik ve örgütsel kırılma olgusunu aşmak için ona müdahale etmesi gerekenlerin büyük bir kısmı bu kırılmaları en az sınıf hareketi kadar derinden yaşamıştır. Bugün esen sınıfçı rüzgarlara rağmen sol hareketin büyük çoğunluğu işçi sınıfının mücadele ve değiştirme kapasitesine en az sınıfın geniş kesimleri kadar inançsız durumdadır.

Sendikalar açısından durum çok daha vahimdir. En ileri olarak tanımlananlar dahi, mevcut bürokratik yapıları bir yana, temsil ettikleri mücadele anlayışlarıyla ortaya çıkan mücadele dinamiklerin kötürümleştirmek dışında bir şey yapmamaktadırlar.

Bu durumda, hareketin güçlü nesnel dinamiklerini somut bir mücadele gücüne çevirmek, tıkanma noktalarını aşacak bir örgütsel ve politik müdahaleye konu etmek, ortaya çıkacak her mücadele dinamizmini değerlendirmek konusunda hem nitelik hem de niceliksel olarak bir güç yetersizliği sorunu ortaya çıkmaktadır.

Nesnel değil öznel!

Ocak-Şubat eylemlilik sürecinin bir kez daha gösterdiği gibi, işçi hareketinin temel sorunu nesnel mücadele dinamiklerinin zayıflaması değildir. Yalnızca Ocak-Şubat eylemlilik süreci değil, gerileme dönemi olarak adlandırdığımız son 30 yıllık süreçte gerçekleşen onlarca eylem ve mücadele deneyimi de, bunu aynı açıklıkla göstermektedir. Hareketin ileriye taşınmasını engelleyen temel faktör, sosyalist olmak iddiasındaki parti ve örgütler ile işçilerin iktisadi örgütlenmesi olan sendikaların mevcut durumudur. Temelden farklı bu iki örgütlenmenin birbiriyle ilişkisi içinde, sınıf içindeki güvensizliği aşacak bir ideolojik konumlanış ve bunu hareket noktası haline getirmiş bir mücadele düzeyi ortaya koyamadan, ön açıcı bir politik konumlanışla sınıfın eylemini geliştirip güçlenmesini sağlamadan, sınıf içindeki her türlü geri eğilim ve düşüncelerle kapsamlı bir mücadele yürütmeden ve ortaya

çıkan tepki ve mücadele eğilimleriyle doğrudan ilişkilendirilip onları ileriye doğru çekmeden, hareketin “yapısal” sorunları da bir türlü aşamaz.

Süreç daha güçlülerine gebe

Bugün yaşanan kapsamlı sorunlar eğer sistem tarafından hafifletilemezse (ki bunun nesnel imkanları bugün için zayıftır) mevcut ve öfke ve tepkinin yeni mücadele örneklerine yol açacağı ve bu örneklerin potansiyel olarak bir öncekinden daha güçlü dinamikler barındıracağını söylemek mümkündür. Bu dinamiklerin sınıf hareketinin mevcut tablosunda belirgin bir değişiklik yaratıp yaratamayacağını ise ona yapılacak öncü müdahalenin gücü ve kapsamı belirleyecektir.

Bilinç ve örgütlenme düzeyinin zayıf, nesnel mücadele dinamiklerinin ise güçlü olduğu bugünkü gibi dönemlerin “ani çıkış ve patlamalara gebe” olduğunu düşünmek elbette işin mantığına uygun bir yaklaşımdır. Sınıf mücadelelerindeki yükselişin temel dinamiği esasta nesnelidir. Ancak çoğu zaman bir “ezber” olarak sık sık tekrarlanan aksine, istikrarlı yükseliş dönemleri bu tür patlamalar üzerinden değil, bu tür patlamaların da içinde yer alıp ilerlettiği birikimler üzerinden şekillenir.

İşçi hareketinin güçlü yada zayıf, başarılı yada başarısız değişik mücadele süreçleri içinde eğitilmesi, bunlardan dersler çıkararak daha ilerisini yapması, deneyimlerden bir birikim yaratabilmesi, ancak örgütlülük düzeyinde yol almasıyla mümkündür. Yoksa bu tür çıkışlar, dayandığı dinamikler ne kadar güçlü olursa olsun, örgütlülük düzeyinde bir gelişmeye yol açmadığı sürece, sınıfın çok dar bir kısmının hatırasında yer tutmak dışında geriye çok bir şey bırakmazlar.

Bugün Ocak-Şubat eylemleri başta olmak üzere süregiden mücadelelerin gösterdiği; sınıf hareketinin alttan alta mayalanma sürecinin gelip bir yere dayandığı, nesnel mücadele dinamiklerinin hızla geliştiği, bunun bir biriktirme ve eğitim dönemine dönüşmesinin ise ancak sınıfın örgütlülük düzeyinin geliştirilmesi ile başarılabiliridir.

Yarının büyük fırtınalarına bugünden hazırlanmak!

Yukarıdaki temel gerçeği gözetmeyen her türlü “hazırlık” kendiliğindenlik girdabında boğulmaya ve bugünkü sınıf hareketimiz gerçeğinde de özel bir sonuç yaratmayan bir çaba olmaya mahkum kalacaktır. Solda son derece yaygın olan, kendiliğinden ortaya çıkan mücadele dinamiklerine büyük misyonlar yükleme, ama onların başta örgütlülük ve bilinç düzeyi olmak üzere sorun alanlarını çözmek için çok şey yapmama, bunun yerine hareketin kendi düzeyine takılıp kalma, onu kendi içinde değerlendirip aldığı sonuçların üst üste eklenerek kendiliğinden bir birikim yaratacağını düşünme yaklaşımı bize yabancıdır.

Yarının muhtemel daha büyük mücadelelerine hazırlanma görevi birtakım olasılıklar üzerinden yüksek politikalar ortaya atarak değil, somut olarak sınıfın örgütlülük düzeyi ve birikimini bugünden yükseltmeyi hedefleyen, uzun ve sancılı olmaya devam edeceği muhtemel olan bir yolu baştan göze alarak başarılabilir.

Sınıf devrimcilerinin yeni bir yükseliş döneminin işaretlerini nesnel olarak taşıyan Ocak-Şubat eylemlilik süreci ile yeterince ilişkileneemediği açıktır. Gerek mevcut güç tablomuz gerekse hareketin kendini ortaya koyduğu zeminler düşünüldüğünde, bunun anlaşılır yanları elbette vardır. Ancak süregiden siyasal ve toplumsal koşullar daha büyük mücadele süreçlerine gebe iken, eksiklik ve zayıflıklarımızı nesnel olguların arkasına sığınmadan bütün açıklığıyla ele alabilmek, yarının daha büyük ve sert mücadelelerine hazırlanmak için öncelikle yapılması gerektir.

Basınımızda bugüne kadar değişik boyutlarıyla işlenen, son hareketliliğin aynasında tekrar ele alınması ise bir başka yazının konusu olabilecek bu başlıklarla ilgili genel planda söyleyebileceğimiz ilk husus şudur. Genel kural olarak, bu tür dönemlerde işçi hareketinin hangi alanlar üzerinden, hangi biçimlerde kendini ortaya koyabileceğini öngörmek zordur. Bunların somut sorun ve taleplere dayalı ani ve kısa süreli patlamalar biçiminde kendini ortaya koyması da muhtemeldir. Ama mesele sadece bir mücadelenin ortaya çıkması ve bunun kendi içinde ne sonuç yaratacağı değil, ortaya

çıkan mücadele dinamiklerinin Türkiye işçi hareketini yıllardır içinde bulunduğu tablodan çıkarması olduğunda, öncelik verilmesi gereken ilk alan sınıfın mevcut örgütlülük düzeyinde bir gelişimin sağlanabilmesidir. Elbette her kendiliğinden yükseliş örgütlülük zeminlerinin güçlenmesi için nesnel imkanların gelişmesi manasına gelir. Ancak devrimci bir sınıf çalışması kendi hazırlığını bu tür kaçınılmaz patlamalar ve onların şekilleneceği olası alanlar üzerinden kuramaz.

Son süreçte çok daha dolaysız ve ağır biçimde hissedilen iktisadi kriz, mücadele dinamiklerini güçlendirmektedir. Yukarıda işaret edilen tüm olumsuz sorunlara rağmen eylem ve örgütlenme isteğinde gözle görünür bir artıştan söz edilebilir.

Yalnızca Türkiye işçi hareketinin kendi gelişim seyrinin değil marksist teorinin de ortaya koyduğu, mücadelenin kendiliğinden yükselebileceği ama bilinç düzeyindeki gelişimin ancak örgütlülük planında yaşanacak gelişmede süreklilik ve birikim ile sağlayabileceğidir.

Yarının daha güçlü mücadelelerine hazırlığın en önemli başlığını, sınıf içinde kalıcı mevziler elde etmek ve bunları geliştirmek görevi oluşturmaktadır. Ortaya çıkabilecek her türlü imkân ve arayışı değerlendirmek koşuluyla sınıf çalışmamızın halen en çok yoğunlaşması gereken alan seçilmiş alanlara dönük fabrika çalışmaları olmaya devam etmektedir. Yaratılan büyük küçük hiçbir mevziye bugünkü sınırlar içine bakmamak, onları yarınki daha genel ve büyük mücadelelerin dayanakları olarak bugünden inşa etmek halen faaliyetimizin en önemli başlığıdır.

Devrimci örgüt ve sınıfla devrimci birleşme

K. Irmak

“Açık bir ideolojik bilincin ve sınıfsal yönelimin ürünü bir devrimci örgüte dayanmaksızın siyasal mücadele süreçlerinde etkin bir rol oynamak ve devrimci bir gelişme etkeni olabilmek olanaksızdır.”

“Devrimci örgüt, devrimci kalabilmenin olmazsa olmaz koşullarından biridir.”
(*Devrimci örgüt yaşamsaldır, Ekim*, Sayı: 249, Aralık 2008)

Komünist hareketimiz ilk ortaya çıktığı andan itibaren bu konuda berrak bir bilince sahip olageldi. Marksizmi sınıfsal özü ile kavrayarak, açık bir ideolojik çizgi ve programa dayalı bir devrimci örgütün devrim sürecindeki tayin edici rolünü ciddiye aldı. Hareketimizin ilk çıkış belgelerinden birinin **“Ciddiyet bunalımı”** başlığı taşıması bu açıdan bir rastlantı değildir. Marksizmi, onun bilimsel devrimci yöntemini, devrimci teorisini, devrimci örgütü, devrimci sınıfı ve dolaysız olarak “politik mücadelenin kendisini” ciddiye alan komünistler, daha baştan tam bir ideolojik açıklık ve buna eşlik eden kararlı bir pratik yönelim içinde oldular.

Komünistler devrimci örgüt sorununu, içerisinden geçilen dönemin özelliklerinin yanı sıra ideolojik ve ilkesel bir çerçevede ele aldılar. İdeolojik-programatik çizgi, hedeflere ulaşmayı sağlayacak politik çalışma, bu çizginin pratikteki karşılığı olan araçlar bakımından düzenin tam karşısında konumlanan devrimci parti/örgüt için, illegal temellere dayanma sorunu ilkesel ve stratejik bir zorunluluktur. Politik çalışmanın sürekliliği, ancak partinin illegal temelleri üzerinde güvence altına alınabilir. Legalitenin istismarı, illegal temellere dayalı bir parti için hayati öneme sahip taktik bir diğer konudur. Taktik olan stratejik olana tabi olduğuna göre, legalitenin istismarı, illegal temellere dayalı devrimci partinin gelişip güçlenmesi için yalnızca bir araçtır.

Devrimci örgüt sorununu ele alırken, bu temel önemde olgunun altını döne döne çizen partimiz, bu konudaki zaafiyetin sonuçlarına önemle dikkat çekti.

Sınıfla devrimci birleşme!

Ukrayna krizi birlikte emperyalist dünyada güç dengeleri açısından sarsıcı gelişmeler yaşanmaktadır. Yaşanan her gelişme komünistlerin çağ ve dönem tahlillerini doğrulamaktadır. İki büyük emperyalist dünya savaşı ve sayısız devrimin yaşandığı bir çağda, yeni bir bunalımlar, savaşlar ve devrimler dönemi içerisinde, tüm enerjisini devrime hazırlık kapsamında ele alan TKİP, sınıf hareketini devrimcileştirme ve bu temelde onunla örgütlü birliğe ulaşma çabası içerisinde.

Kuruluş Kongresi'nin hemen ardından yenilen büyük darbeye rağmen toparlanma sürecinin ardından toplanan TKİP II. Kongresi'nde bu olgu şöyle ifade edilmektedir:

“Partiyi güçlendirmek, öncelikle onun sınıfla devrimci temellere dayalı tarihi birleşmesinde güncel mesafeler almak demektir. Partiyi, çalışma ve mücadele eksenini, kitle tabanı, örgütsel zemin, kadro bileşimi vb. açılardan sınıfa dayalı bir siyasal güç haline getirmek demektir. Gerçek bir devrimci proleter sınıf partisi haline gelmenin ancak bununla olanaklı olabileceğini bir an için bile unutmamak durumundayız.”

1998'de gerçekleşen Kuruluş Kongresi'nin ardından bugüne dek toplanan kongrelerde ele alınan gündemler ile öne çıkarılan şiarların da, hep stratejik hedefe bağlı bir “kılavuz ipi” işlevi gördüğü açıktır.

Kasım 1998'de ilan edilen parti kuruluşunda “Yeni dönem bilinci, yeni dönem partisi” tartışmaları içerisinde, *“Partiyi kazandık!*

Uğruna ölünecek tereddütsüz öleceğimiz bir davayı kazanmış olduk” vurgusu, yine bu konuda açık bir bilincin, hedefin ve ciddiyetin işaretidir.

2007’de toplanan TKİP II. Kongresi “Devrimci örgüt yaşamsaldır!” vurgusu ile “Parti’yi güçlendirmek ve mücadeleyi büyütmek için!”

2009’da toplanan TKİP III. Kongresi “Parti, sınıf, devrim!”

2012’de toplanan TKİP IV. Kongresi “Her alanda devrime hazırlanıyoruz!”

2015’de toplanan TKİP V. Kongresi “Devrimci bir sınıf hareketi için ileri!”

2018’de toplanan TKİP VI. Kongresi “Sınıfa karşı sınıf!” şiarlarını yükseltmiştir.

Partimiz bütün bir siyasal yaşamı boyunca sınıf hareketini devrimleştirme ve sınıf ile örgütlü devrimci birliğe ulaşma çabası içerisinde olmuştur.

“Köklü bir yenilenme ihtiyacı”

Devrimci örgüt sorunu üzerinden ortaya konulan yaklaşım, yılların birikiminin ve sağlam bir dünya görüşünün ürünüdür. Kurulu düzeni temellerinden hedefleyen marksist bir program, partiyi düzenin denetim alanlarının dışında zeminler üzerinden güvencelemeyi bir zorunluluk olarak karşımıza çıkarıyor. **TKİP IV. Kongresi**’nin “*Devrimci örgüt ve kadro sorunu üzerine*” başlıklı sunumunda bu alanda yaşanan sorunlar ele alınıyor ve köklü bir yenilenme ihtiyacına işaret ediliyor:

“Bugünkü tablomuza baktığımızda bundan henüz uzak olduğumuzu rahatlıkla görebiliriz. Bugün gündelik siyasal çalışmada kadrolarımız şahsında kendisini ortaya koyan ve sıklıkla partimiz tarafından altı çizilen tutarsızlıkların nesnel zemini de buradan beslenmektedir. Programımız ile uygulama arasındaki açığı, gündelik siyasal pratiğe de bir dizi tutarsızlık olarak yansımaktadır. Bu konuda öncelikle siyasal çalışmamızın toplam pratiğine, çalışma tarzımıza büyük bir dikkatle ve eleştirel bir gözle bakmak gerekiyor. Zira, siyasal faaliyetin muhtevası, zeminleri ve araçları son tahlilde örgütsel konumlanışınızı ve çalışma tarzınızı belirliyor. Kadrolarınız ve güçleriniz bu zeminlerde şekilleniyor. Devrimcilik anlayışı

siyasal çalışmamızın pratiği üzerinden etekemiğe bürünüyor. Saflarımızda baş gösteren, muhtemelen bir dizi kadroyu kesen ve çoğu zaman rastlantı olarak açığa çıkan gevşeklikler, rahatlıklar, liberal eğilim ve pratik davranışlar da, siyasal çalışmamızın verili tablosundan besleniyor. Siyasal çalışmamızı ve çalışma tarzımızı devrimci örgütün inşası hedefi ile gözden geçirdiğimizde, bu alanda köklü bir yenilenme ihtiyacı olduğunu rahatlıkla görebiliriz.”

Pek çok alanda komünistlerin aldığı mesafe ortadadır. Bununla birlikte siyasal çalışmamız ve çalışma tarzımızdan gelen sorunlara, bununla bağlantılı olarak ihtilalci kimlik ve militan pratik alanında yaşanan zayıflıklara karşı mücadele gibi önemli bir sorun alanıyla yüz yüzeyiz. Gündelik siyasal çalışmanın niteliğini ve kapsamını, güçlerimizde ihtilalci kimliği sistemli bir biçimde güçlendirmek üzerine kurabilmek durumundayız.

“Militanlık, açık çalışma zeminlerinde tek yanlı olarak gelişen kadro ve güçlerimiz tarafından, düşmanla karşı karşıya gelinen sınırlı zeminler üzerinden alınan tutuma indirgenebiliyor. Siyasal pratik ve militan eylem çizgisi kesintisiz bir davranış çizgisi üzerinden kavranamayabiliyor. Elbette bunun gerisinde bir kez daha mevcut siyasal pratiğimizin muhtevası yer alıyor. İlegal temeli güçlü devrimci bir örgütsel zemin asgari anlamda oturtulmadan, her adımında ihtilalci ruh ve militan mücadele pratiğini güçlendirecek bir çalışma tarzı hayata geçirilmeden bu sorunun aşılması mümkün olmayacaktır.

“Bir üst maddede altını çizdiğimiz ve devrimci örgütün inşası planında atılması gereken adımlar; saflarımızda militan kimliğin güçlenmesi ve ihtilalci çalışmanın oturtulması açısından da büyük önem taşıyor.” (TKİP IV. Kongresi, “Devrimci örgüt ve kadro sorunu üzerine” sunum, Ekim 2012)

Kavranması gereken halka!

Devrimci örgüt sorunu üzerine birikimimizden süzerek yaptığımız kısa hatırlatmaları yine TKİP kongre belgeleri ile sonlandıralım. **TKİP III. Kongresi**’nde Cihan yoldaş tarafından yapılan “*Parti inşa*

(Devamı s.11’de)

Gençlik içerisinde kitle çalışması

B. Şimşek

Komünist hareketimiz siyasal mücadele alanına çıktığı dönemden bugüne gençlik kitlelerinin devrimci mücadeleye ve parti çizgimize kazanılmasına, gençlik çalışmasının bu eksende yürütülmesine özel bir önem vermiştir. Gençlik toplumun en dinamik kesimidir. Toplumsal sorunlar karşısında duyarlılık göstermekte ve kendi özgün sorunları karşısında harekete geçebilmektedir. Gençlik hareketinin son yıllarda örgütlü gençlik öznelerine daralmış olması ve geçmişe göre durağan bir dönem geçirmesi yanıltıcı olmamalıdır:

“Gençlik hareketi son yıllarda kesintili de olsa belli mücadele ve direnişler üzerinden kendisine yol açmaya çalışıyor. Bunun en yakın örneği, geçtiğimiz yılın başında kayyım rektör atamasına karşı başlayan ve hızla gençlik kitlelerinin ilgi odağı haline gelen Boğaziçi Direnişi oldu. Direniş süreci içerisinde sönmümlenip kendi sınırlarına çekilse de, bu yılın başında yaşanan ve birçok kent ve okula yayılan barınma-yurt eylemleri, yemekhane boykotları, gençlik içerisinde önemli mücadele dinamiklerinin yerli yerinde durduğunu göstermektedir.” (Gençlik Hareketi ve Partinin Gençlik Çalışması, Ekim, Sayı: 323, Mayıs 2022)

Gençlik içerisinde biriken bu mücadele dinamiklerini örgütlemek ve gençlik içerisinde güçlü bir maddi zemine yaslanmak, başta Genç Komünistler olmak üzere bütün parti örgütlerinin sorumluluğundadır. Güçlü bir gençlik çalışması, partimizin geleceği açısından da uzun erimli düşünülmesi gereken önemli bir yere sahiptir.

Gelinen yerde gençlik çalışmamızda belli zayıflıklarla ve bir darlık sorunuyla karşı karşıyayız. Kuşkusuz bunun hem bizden hem de siyasal-toplumsal konjonktürden kaynaklı birçok nedeni var. Burada bizden kaynaklı nedenleri ele alacak, gençlik içerisinde kitle çalışması ve sorunlarına çubuk bükeceğiz.

Çoğu zaman “kitle çalışması” denildiğinde akla ilk gelen, genel bir ajitasyon-propaganda

ve seslenme faaliyetleri olabilmektedir. Oysa kitle çalışması bir alanda yürütülen bütünlüklü bir çalışmadır. Çalışma süreci, izlenecek taktik çizginin ve somut hedeflerin belirlenmesi, bunun güçlü bir inisiyatifle gençliğe taşınması, gençlikte bilinç açıklığı yaratması, onu harekete geçirmesi ve harekete geçen ilişkileri örgütleyebilmesi süreci olarak ele alınmalıdır. Çalışmamızı bütün bu açılardan değerlendirdiğimizde, yaşadığımız zorlanma alanlarını daha iyi görebiliriz.

Gençliğin güncel sorunlarını değerlendirmekte ve bu sorunlar karşısında isabetli bir politik hat ortaya koymakta ciddi bir zorlanma yaşamıyoruz. Bu konuda politik bir açıklığa sahibiz. En son Boğaziçi Direnişi üzerinden yaptığımız değerlendirmeler ve açtığımız tartışmalar bunu bir kez daha göstermiştir.

Politik hattımızın gençlik kitlelerine somut hedefler kapsamında inisiyatifli ve yaratıcı bir çalışmayla taşınması, gençlik kitleleri içerisinde etkin bir odak olabilme ve örgütlenme konusunda ise halen ciddi sorunlar yaşıyoruz. Bu noktada okul odaklı çalışmalara değinmek gerekir.

Okul odaklı çalışmanın özel önemine ilişkin olarak bir politik açıklığımız var. Stratejik üniversitelerde mevzilenmek ve buralarda kalıcı zeminler yaratmak, uzun dönemdir gençlik çalışmamızın en temel saptamalarıdır. Bu çerçevede, okullarda somut hedefler belirleyebilmek, okulların kendi özgün sorunlarına dönük doğru müdahalelerde bulunabilmek, inisiyatifli davranmak noktasında anlamlı adımlar atsak da, hala belirgin bir zorlanma yaşadığımız da bir gerçektir.

Okul odaklı çalışmayı, söz konusu okula dönük genel propaganda ve ajitasyon faaliyetine (afiş, bildiri, duvar gazetesi vb.) indirgeyebiliyoruz. Elbette propaganda ve ajitasyon faaliyeti kitle çalışmasının önemli bir ayağıdır. Ancak bununla birlikte gençlik kitleleri ile doğrudan temas edebileceğimiz, dinamik ve duyarlı öznelerle buluşabileceğimiz bir çalışma

tarzını da yaratmak zorundayız. Bu da okul odaklı çalışmanın genel propaganda ve ajitasyon araçları ile sınırlı kalmaması anlamına gelmektedir. Çalışmayı yaratıcı bir inisiyatifle örgütlemek, alana yoğunlaşmak gerekir. Bu, alışılmış ve kalıplaşmış çalışma tarzının geride bırakılması anlamına gelmektedir.

Devrimci gençlik hareketinin öncüsü olma iddiasını taşıyorsak, çalışma tarzımızda ve gösterdiğimiz inisiyatifte bu iddiaya uygun hareket edebilmeliyiz. Okul odaklı çalışma yürüttüğümüz her birimde gençlik kitlelerine güven vermek zorundayız. Bu da politik reflekslerimizin diri olmasından, çalışma tarzımızın sürekli, yaratıcı ve inisiyatifli olmasından geçmektedir.

Çalışma sırasında birçok insanla tanışabiliyor, bir kısmı ile belli bir ilişki kurabiliyoruz. Ama bu ilişkilerimizi kalıcılaştırmak noktasında yetersiz kalıyoruz. Burada işin bir boyutu alanda inisiyatifli davranabilmekken, öteki bir boyutu da, bir çalışmanın en büyük düşmanı olması gereken kolay olanı, yapılabileni yapmaya eğilim olarak değerlendirilebilir.

Örneğin A üniversitesinin stratejik olarak önemli olduğunu ifade ediyoruz. Hedefliyor ve bir çalışma yürütüyoruz. Ama burada düşünsel ve pratik bir yoğunlaşma yerine, ilk yapılabileni yapmaktan başlayabiliyoruz. Bu da genel bir propaganda ve ajitasyon faaliyeti olmaktadır. Yukarıda da işaret ettiğimiz gibi, genel propaganda ve ajitasyon oldukça önemlidir. Fakat kendi başına alana dönük yoğunlaşmanın bir ifadesi ve ölçütü de değildir. Genel propaganda ve ajitasyonun alana dönük özgün yol, yöntem ve araçlarla desteklenip güçlendirilmesi gerekir. Bunun ilk ayağı da alana dönük bir yoğunlaşmadır. Yani söz konusu A üniversitesini, öğrenci profilini, yaşanan özgün sorunları, olanaklarını değerlendirmek ve somut hedeflerle bir planlama yapmaktır.

Somut hedefler, kitle çalışmasının pusulası gibidir. “A üniversitesine girdik ve çalışma yürüteceğiz” demek, kendi başına bir hedef değildir. A üniversitesini tanımak, özgün sorunlarını tespit etmek, çalışmayı bu özgün sorunlar üzerinden yürütmek, örgütsel zeminler hedeflemek, çevre çeper ilişkilerini planlanan ve hedeflenen bir süre içerisinde örgütsel zeminlere taşıyabilmek somut hedeflerdir. Bütün

bunları yaparken, güncel gelişmeler karşısında politik reflekslerimizin diri olması ve inisiyatifli davranmak da gerekmektedir.

Elbette burada yaratıcı ve inisiyatifli bir çalışma tarzı önemli bir yerde durmaktadır. Alana dönük esnek araçlar ve örgütlenmelere (yerel yayın, kol, kulüp, okuma grubu, topluluk vb.) dair amaca uygun ve iyi planlamalar yapmak zorundayız. Bu da alana ve insanlara dair düşünsel pratik bir yoğunlaşmayı gerektirir. Bazen kalıplaşmış bir tarz ile kurduğumuz her ilişki ile aynı aracı, aynı örgütsel zemini kurmayı deniyoruz. Örneğin tanışılan her ilişki ile aynı kitabı okumaya başlamak gibi. Bir süre sonra söz konusu ilişki kitabı okumadığında veya ilgi göstermediğinde ise kolayca vazgeçebiliyoruz.

Oysa düşünsel ve pratik bir yoğunlaşma ile o ilişkinin daha kalıcı hale gelebileceği, inisiyatifinin ortaya çıkabileceği ve özne hissedebileceği bir zemini yaratabiliriz. Kurduğumuz her ilişkiyi, çevre ve çeperimizi bir zeminde örgütleyebilmek, onları daha ileriden kazanmanın da önünü açacaktır.

Bütün bunları planladığımız bir seyirde yapamayabiliriz. Ya da her zaman istediğimiz sonucu alamayabiliriz. Ama bir kitle çalışmasının asgari oranda da olsa somut hedeflerine ulaşması o çalışmanın gidişatı hakkında bir ölçüttür. A üniversitesi uzun bir süredir hedefleniyor ve bir çalışma taşınıyor ise, bu çalışmanın somut hedeflerinden ne kadarına ulaşabildiği (A üniversitesindeki gençlik içerisinde ne kadar bilinç açıklığı yarattığı, hangi örgütsel zeminler kurduğu vb.) o çalışmanın niteliğini, müdahale edilmesi gereken zaafalarını ve güçlendirilmesi gereken yanlarını bizlere gösterir.

Gençlik çalışmamızdaki darlığı kırma ve ilişkileri kalıcılaştırmakta yaşadığımız sorunlara bu eksenle bakabilmeliyiz. Somut hedeflerimizi, çalışma tarzımızı, kitle çalışmasına yaklaşımımızı bu açıdan gözden geçirmeli, zorlanma alanlarımız konusunda özel bir yoğunlaşma içerisine girebilmeliyiz.

Partimizin gençlik kitleleri içerisinde daha güçlü bir maddi zemine kavuşabilmesi, politik hattımızın somut hedefler ile gençlik kitlelerine sürekli, sistemli ve güçlü bir inisiyatifle taşınabilmesi ve gençlik kitleleri içerisinde etekemiğe bürüneceği zeminlerin yaratılması ile sağlanabilir.

Partinin “bin göz”ünden biri olalım!

Bu topraklarda devrim ve sosyalizm mücadelesinin onurunu taşıma, işçi sınıfının devrimci öncüsü olma iddiası ile hareket eden bir partiyiz. Böyle bir iddia ortaya koymak önemli bir misyonu yüklenmek anlamına geliyor. Misyonumuzu hakkıyla yerine getirebilmek üzere, döne döne devrimci taktiğin sorunlarını tartışıyoruz. Dönemin ihtiyaçlarına cevap veren, “somut durumun somut tahlili”ne dayanan taktik politikalar geliştirmeye çalışıyoruz. Ezbere birtakım kalıplarla hareket etmiyoruz.

Neticede üreten, inisiyatif alan, harekete geçen, kısacası “iş yapan” bir parti olarak yanlış yapabiliriz ya da eksikliklerimiz olabilir. Yanlışlarımızdan dersler çıkararak, zaaflarımızın ve eksikliklerimizin üzerine giderek bunları aşmak ise, partinin daha ileriye taşınması için çok önemlidir.

Burada önemli olan, parti militanlarının, hata ve zaafı gördükleri noktada nasıl bir tutum aldıklarıdır. Partinin bir militanı olarak, bir konuda yanlış tutum alındığını düşünebiliriz ya da partinin belli politikaları ile ilgili eleştirilerimiz olabilir. Burada partili bir devrimciye düşen görev, “Tartışma ve eleştiride özgürlük, eylemde birlik” ilkesi ile hareket etmektir. Böyle hareket edebilmek ise, o parti militanının örgütlü kimliğinin ne ölçüde gelişkin olduğuyla bağlantılıdır. Bireysellikten sıyrılmış, partili kimliği oturmuş her parti militanı, bir konuda partisiyle aynı düşünmese de, görev ve sorumlulukları gereği parti kararını-politikasını hayata geçirmek için tüm gücüyle hareket etmek durumundadır.

Kuşkusuz böyle hareket etmesi, o parti militanının yanlış olduğunu düşündüğü, zaafı gördüğü noktaların üzerinden atlaması anlamına gelmemektedir. Tam tersine, bir hata ya da eksiklik varsa, bunun üzerine gitmek

gene o parti militanının görev ve sorumlulukları kapsamındadır. Ancak bu tartışmalar parti tüzüğüne uygun yol ve yöntemlerle gerçekleştirilmelidir. Bu noktada inatçı bir şekilde, “benim dediğim doğru” yaklaşımıyla, anlamaya-ikna olmaya kapılarını tamamen kapatarak yaklaşmak yanlış olacaktır. Parti militanının görevi partisiyle aynı düşünmediği noktada öncelikle partisinin politikasını ya da bir konuda aldığı tutumu anlamak-kavramak için var gücüyle çaba sarfetmek, bununla birlikte tartışmalarını gerçekleştirmektir.

Tartışma ve eleştirilerimizi de parti tüzüğüne uygun bir işleyiş içerisinde yapmamız gerekmektedir. Bu da bize tartışmalı gördüğümüz, eleştirdiğimiz noktaları, yer aldığımız örgütsel zeminden başlayarak tartışmaya açma sorumluluğu getirmektedir. Neticede illegal-ihtilalcı bir parti olarak örgütsel işleyişimizi güvence altına almak ve sağlıklı işletebilmek açısından yatay ilişkilenden kaçınmak gerekmektedir.

Tartışma ve eleştirilerimizi gerçekleştirirken kullandığımız yöntem de, sorunların çözülebilmesi açısından önemli bir yerde durmaktadır. Parti Tüzüğü’nün “Parti yaşamı, işleyişi ve iç demokrasi” alt başlığının 15. Maddesi’nde şunlar dile getirilmektedir:

“Partide hata ve zaafın giderilmesinin, yanlışların düzeltilmesinin, sorunların çözümünün temel yöntemi, eleştiri-özeleştirmedir. Eleştiri-özeleştiri, partinin teorik, siyasal ve örgütsel olarak güçlendirilmesinin, iç birliğinin pekiştirilmesinin, mücadele gücü ve kapasitesinin yükseltilmesinin temel bir aracıdır.”

“Parti yaşamında eleştiri-özeleştiri silahını, parti kuralları ve değerleri temelinde sürekli bir biçimde kullanmak”, parti militanlarının temel görevleri arasında tanımlanmaktadır.

(Devamı s.8’de)

Kadın işçilerin mücadelesi, feministler ve sorumluluklar

D. G. Dalga

Uzun dönemdir önemli bir mücadele dinamiği olan kadın hareketi ile sınıf mücadelesinin bağı neden bu kadar zayıf? Bu soru ile başlamak bizi önemli bir tartışmanın içine çekecektir.

Bu kapsamda tartışmalar yürütülürken, genelde bu iki mücadele hattının kesişmemesinin nedeni, işçi hareketine yönelik çalışmalarındaki “cinsiyet körlüğü” olarak tanımlanıyor. Bu noktadan bakarak da olsa bu tartışmaya kafa yoranlar feministler olduğu için, böyle bir sonuca varmaları anlaşılabilir. Güncel örnekler ve sendikal hareket üzerinden bakıldığında da, tartışmaların buraya varmasına şaşırılmaması gerekir.

Güncel pratiğin eksikliklerini ortaya koyarken, yapılan tespitlerde, örneğin kadınların taleplerinin özel bir mücadeleye çevrilmemesi, özgün örgütlenme-tartışma zeminlerinin zayıflığı vb. noktalarda çok da farklılaşmayabiliriz. Ama biz burada tercihen tartışmayı tersten açacağız. Kadın hareketinin “sınıf körlüğü”nü veya en iyimser tanımla sınıf mücadelesi/işçi hareketi açısından zayıflığını ele almaya çalışacağız.

Pandemi ve krizin orta yerinde kadınlar

Her yeni yılda kadınların yaşadığı sorunlar daha da ağırlaşıyor. Vahşileşen ve kuralsızlaşan sömürü, gericilik, baskı ve şiddet altındaki Türkiye’de kadınlar tüm bu sorunları katmerli olarak yaşıyorlar.

Pandemi ve kriz ile geçen iki buçuk yılda hak gaspları, yoğun ve sağlıksız çalışma koşulları, işsizlik, yoksulluk ile boğuştu işçi ve emekçiler. Kadınların yaşadıkları ve baş etmek zorunda kaldıkları sorun alanları ise çok daha derin. Kadın işçi ve emekçiler için pandemi ve kriz dönemi, kadına yönelik şiddet ve cinayetlerin, ev içi işler ile çocuk-yaşlı bakımının yüklerinin,

çalışma yaşamında mobbingin arttığı bir süreç oldu. Artmayan tek şey ise alım gücü ve ücretlerdi doğal olarak. Ayrıca savaş döneminin üzerine gelen kriz ve pandemi ile Türkiye’ye göçen kadın göçmenlerin zorluk alanları, yaşadıkları sömürü ve yoksulluk çok daha boyutludur.

Pandemi ve krizin orta yerinde, savaşın gölgesinde kalan kadınların derinleşen sorun alanları ve talepleri çok daha görünür hale geldiği ölçüde, yakıcı hale gelen her bir sorun ve talep mücadeleyi daha da büyütmenin manivelası olabilmelidir.

İşçi eylemlerinde, grevlerde, direnişlerde kadınlar

Krizin de pandeminin de bütün yükü işçi ve emekçilerin sırtına bindirildi. Bu süreçte yaşam ve çalışma koşullarının ağırlaşmasıyla birlikte örgütlenme, sendikalaşma ve mücadele eğilimleri de arttı. Birçok işkolunda sendikalaşma eğilimleri dikkat çekiyor. Ocak’taki sefalet zammına karşı ülke çapında yaygın bir eylemlilik süreci yaşandı. Sokaklarda “Geçinemiyoruz” tepkileri yükseltildi. Tüm bunlarda kadın işçiler ve emekçiler en önde ve belirleyici konumdaydılar.

Son dönemin işçi eylemlerine, direnişlerine, grevlerine, mücadele-örgütlenme süreçlerine bakıldığında, kadınların kararlı bir duruş ortaya koydukları, karma direnişlerde en önde durdukları görülüyor. Hatta son dönemdeki direnişlerde kadınların yaşadıkları taciz ve mobbing gibi sorunlar ya da yükselttikleri “eşit işe eşit ücret!” gibi talepler, direniş doğrultusundaki ilk adımların atılmasına vesile oldu. Birçok örnekte öncülerin, örgütleyicilerin, eylemi başlatanların kadınlar olması da son derece anlamlı ve önemlidir.

Ancak, direnişlerde başlangıçta kadınların

tablosu böyleyken, sonrasında kadın işçi ve emekçilerin taleplerinin görünürlüğü zayıflıyor, hatta giderek yok oluyor. Direnişlerin-eylemlerin ilerleyen dönemlerinde, TİS'lerde, örgütlenme süreçlerinde vb., işçi kadınlar, kendi örgütsel formlarını yaratarak, kendi özgün taleplerini belirleyerek, bilinçlerini geliştirmek için eğitimler yaparak ilerleyemiyor/ilerletilmiyor. Hele de sendikal bir süreç varsa... Elbette bağımsız devrimci sendikalardan söz etmiyoruz. Ama bürokratlaşmış, kireçlenmiş, erkeklerin egemen olduğu geleneksel sarı ve pembe sendikalarda durum budur. Bazen de -özellikle taciz, regl izni vb. başlıklarda-kadınlar toplumsal baskı, ailenin yaklaşımı vb. nedenlerle yaşananların üzerine gitmekten ve taleplerini dillendirmekten geri durabiliyorlar.

Feminist hareketin kadın işçilerin eylemleri ile bağı

Kadın hareketi son yıllarda, kesintisiz eylem hattı ve kararlılığıyla toplumsal muhalefetin en dinamik halkalarından biri oldu. Sınıf cephesinde ise kadınlar, hareketin parçalı ve zayıf tablosuna rağmen yaşanan mevzi çıkışlarda biriken öfke ve enerjinin öne çıkan unsurları. Kadınların işçi eylemlerindeki yeri çok özel bir öneme sahip. Buna rağmen, feminist ağırlığın etkisiyle, ilerleyen kadın hareketi yüzünü kadın işçilerin eylemlerine dönüyor, ya da yüzünü dönebilse bile içinde olmak için bir çaba harcamıyor.

Kadınların sorunları bu kadar belirgin ve çok boyutluysen, feministler için mücadele başlıkları hiç de aynı kapsamda değil. Daha çok kadın cinayetleri, kadına yönelik şiddet eksenli bir mücadele hattı öne çıkıyor. Kadın cinayetlerinin giderek arttığı bu dönemde bu başlığın öne çıkmasının kuşkusuz anlaşılır bir yanı var. Ama kadın işçilerin taleplerinden giderek sınıf hareketi ile bağ kurmak ve müdahale etmek bakımından, feministler geçmişin de gerisine düşmüş durumdadır.

Bazı sendikalar/konfederasyonlar feminist çizgide konumlanırken, buna zıt bir biçimde kadın işçilerin taleplerinden uzaklaştılar. Düne kadar kadın işçilerin taleplerini görünür kılmak için çabalayan birkaç sendikadan bahsedebiliyorduk. Bugün onların da tablosu gerilemiş durumda. İyiden iyiye mora boyanmış,

feminist çizgi ile bütünleşmiş bu sendikalar, kadın işçilerin bütünlüklü taleplerini bir kenara koyalım, ne kadın cinayetlerinde bir taraflar, ne de kadınların fabrikalarda, işyerlerinde yaşadıkları şiddete karşı hak koparıcı, sorun çözücü bir konumdalar.

Bu noktada son dönemin direniş süreçlerindeki bağımsız devrimci sendikaları ayrı bir yere koymak gerekiyor. Kadın işçilerin yaşadıkları taciz ve mobbinge örgütlenme ve direniş süreçlerinde özel olarak eğildikleri, direnişlerde kadınları öne çıkartıp taleplerini formüle ettikleri, eğitimleri konusunda çaba harcadıkları örnekler üzerinden bağımsız devrimci sendikaların olumlu pratiğine özellikle işaret etmek gerekiyor.

Komünistlere düşen sorumluluk

Tüm bunlar üzerimize düşen sorumluluğun büyüklüğünü gösteriyor. Parçası olduğumuz, müdahale ettiğimiz işçi direnişleri, eylemleri ve örgütlenme süreçlerinde kadın işçilerin yeri ve önemi üzerine kuşkusuz net bir bakışımız var. Ancak pratikte bir zorlanma yaşadığımız da açık. Ama her zorluk aşılacak içindir. Merkezden yerellere, sektörel çalışmalardan esnek çalışmalara, tüm alanlarda kadın işçi çalışmasını güçlendirme sorumluluğunun gereklerini yerine getirmeliyiz.

Kadın işçilerin örgütlenmesi, bilincinin ilerlemesi, talepleri ile eylemleri süreçlere çekilmesi sınıf hareketini de güçlendirecektir. Kadın işçi çalışmamızın sınıf hareketine müdahaleden ayrı olmadığını, onun organik bir parçası olduğunu bir an bile unutmamalıyız. Kadın işçilerin mücadelesi ile beslenecek sınıf hareketi, kadın hareketindeki tıkanmaların da önünü açacak ve kadın mücadelesini güçlendirecektir.

Girişte sorduğumuz sorunun muhatabı feminist hareket olmadığı gibi cevabını da onlardan beklemiyoruz. Kadın hareketi ile sınıf mücadelesinin yollarının kesişmesi ve bağ kurarak ilerlemesi için, bugüne kadar ortaya koyduğumuz değerlendirmeleri incelemeli, önermelerini hayata geçirmeli, marksist bakış açısının yön verdiği bir çizgide kadın işçilerin mücadelesini geliştirici bir çaba içerisinde olmalıyız.

olsa da bugün sermayenin farklı kesimlerinin ortak çıkar, tercih ve iradesini gereğince yansıtamaması dinci-faşist iktidarın bir başka zaaf alanıdır.

- Bu zaafiyet alanlarını kendi yönünden devlet krizi tamamlamaktadır. Bu öncelikle bir meşruiyet krizidir. Devlette tüm eski yapı ve dengeler altüst edilmiş, fakat yerine henüz istikrarlı bir yenisi konulamamıştır. Devlet genel kabul gören bir otoriteye değil, neredeyse tümüyle baskıya, yasaklara ve çıplak zora dayanmaktadır. İhtiyaç duyulan her durumda anayasal ve yasal çerçeve bir yana bırakılmakta, keyfiliğe ve kuralsızlığa dayalı bir yönetim tarzı olağanlaşmaktadır. Resmi devlet aygıtları gayri-resmi paramiliter yapılar, toplumun lümpen tortusu gruplar ve mafya çeteleri ile içiçe geçmiştir. Sistemin kendi işleyişi içinde temel meşruiyet aracı olan seçimler güvenirliliğini, parlamento işlevini yitirmiştir. 15 Temmuz darbe girişiminin Fettullahçı çete tarafından önemli ölçüde ele geçirildiğini açığa çıkardığı düzen ordusu, bir zamanların sözde cumhuriyet bekçisi o anlı şanlı kurum, artık tarikatların ve cemaatlerin işgali altındadır. Bu şekliyle dinsel gericiliğin ve tek adam diktasının bekçisidir. İktidarın yasa, ölçü ve kural tanımaz sopsası olmaktan öte bir işlevi kalmamış düzen yargısı, itibarsız devlet kurumları içinde denilebilir ki en itibarsız olanıdır. Diyanet kendi yönünden benzer bir çürümüşlüğün bir başka örneğidir.

- Dinci-faşist iktidarının büyük ölçüde kendi hedeflerine yönelik icraatlarıyla yarattığı tüm bu durumların ötesinde, sermaye düzeninin kendisi bugün ağır bir krizin pençesinde. Ekonomik, sosyal, siyasal ve kültürel boyutlar taşıyan çok yönlü, çok boyutlu bir krizdir bu. Ve dinci-faşist iktidar, çözüm ve çıkış yeteneği bir yana, krizin etkilerini hafifletmekten bile acizdir. Toplumun önemli bir bölümü tarafından durumun sorumlusu olarak görülmekte, bu ise istikrarsız konumunu daha da zora sokmaktadır.

(TKİP VI. Kongresi Bildirgesi, Aralık 2018)

“Türkiye’nin siyasal yaşamında halen sınıfsal ilişki ve gerçekler geri plana düşmüş, yaşam tarzı ve değerler sistemi eksenli bir dikey bölünme önplana çıkmıştır. Uzun yıllardır topluma egemen bu tablo, hala da aşılamayan rejim krizinin dolaysız bir sonucudur. Farklı fraksiyonlarıyla burjuva gericiliğinin kendi içinde yaşadığı bölünme ve çatışmayı toplumun tümüne yayma, toplumsal-siyasal güçleri bu çatışma içinde taraflaştırma ve kutuplaştırma başarısının bir ürünüdür.”

“Oysa **TKİP 30. Yıl Konferansı**’nın da önemle vurguladığı gibi, ‘işçi sınıfı ve emekçilere sermayenin sınıfsal saldırısı ile toplumsal muhalefete devletin siyasal saldırısı’, bu aynı dönem Türkiye’sinin yaratılan toz dumanla karartılan asıl gerçeklerdir. Tayin edici önemdeki bu sınıfsal-siyasal gerçeklerin rejim krizinin ve onun bir yansıması olarak ortaya çıkan laiklik, cumhuriyet değerleri, yaşam tarzı türünden ikincil önemde sorun ve söylemlerin gölgesinde kalması, devrimci siyasal mücadelenin halihazırdaki en önemli handikabıdır. Bu çerçevede devrimci siyasal çizgi ve tutum, her şeyden önce bu çarpıklığı hedef almak, mücadelenin gerçek sınıfsal-siyasal eksenini ön plana çıkarmakla yükümlüdür. Bu, dinci faşist iktidara karşı mücadeleyi sağlam ve gerçekten devrimci sınıfsal bir temele oturtabilmenin zorunlu bir koşuludur aynı zamanda.”

(TKİP VI. Kongresi Bildirgesi, Aralık 2018)

Rejim krizi ve devrimci sınıf çizgisi

- AKP çatısı altında birleşmiş dinsel gericilik, 15 Temmuz darbe girişimi sonrasında faşist MHP ile bir iktidar bloku oluşturdu. Türkiye'yi burjuvazi adına halen bu dinci-faşist güç koalisyonu yönetiyor. Ordusu, bürokrasisi, polisi, yargısı, istihbaratı, eğitim kurumları, diyaneti, medyası ve elbette cumhurbaşkanlığı, hükümeti ve meclisiyle tüm iktidar, Türkiye Cumhuriyeti devleti denilen o devasa aygıt, halen tümüyle bu güç koalisyonunun elinde, yönetiminde ve denetimindedir.

- Tayyip Erdoğan liderliğindeki dinci koalisyon hakim öge olsa da, gerçekte sözkonusu olan dinci-faşist güçlerin birleşik iktidardır. Bu, 12 Eylül askeri faşist darbesinin resmi devlet ideolojisi katına yükselttiği "Türk-İslam sentezi"nin devlet iktidarında vücut bulmuş halidir. Amerikan emperyalizmi ve işbirlikçi büyük burjuvazi tarafından Türkiye'nin ilerici-devrimci hareketini ezmek ve toplumsal muhalefeti boğmak için gerçekleştirilen 12 Eylül askeri faşist darbesiyle önu açılan süreç sonuçta gelip buraya varmıştır.

- Fakat elinde tuttuğu muazzam güce ve hala da sahip olduğu önemli kitle desteğine rağmen, bu güçler koalisyonu ve onun kurmaya çalıştığı yeni rejim, henüz oturmuşluktan ve dolayısıyla istikrardan yoksundur. Hassas ve kırılgan dengelere dayalıdır. Aradan geçen yıllara rağmen hala da esneme yeteneği gösterememesi bunun bir göstergesidir.

- Dinci-faşist iktidar bir dizi temel önemde yapısal zaafla maluldür. Herşeyden önce bir heterojen güçler koalisyonudur ve bu yapı gelişmelere de bağlı olarak çatlamalara müsaittir. Öte yandan bugünkü konuma, açıkça ilan edilmiş amaç ve hedefler üzerinden ve meşru yollardan değil, fakat bin türlü hile, yalan, aldatmaca ve ikiyüzlülükle ulaşılmıştır. Bu ise oturtulmaya çalışılan yeni rejimi, bunun için zorunlu moral güç ve dayanaklardan yoksun bırakmaktadır. Uzun iktidar yılları boyunca yarattığı toplumsal çürüme ve kokuşmanın ayyuka çıkması bunu ayrıca zora sokmaktadır. Önu zamanında tümü tarafından açılmış

**Türkiye Komünist İşçi Partisi
VI. Kongre Bildirgesi**

Sınıfa karşı sınıf!

(Devamı s.23'de)